

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petiti-vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopiši naj se izvelj frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knašovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Pozitivno delo“.

Zdaj in zdaj čutijo klerikalci potrebo, da se javno pohvalijo s svojim pozitivnim delom za slovensko ljudstvo. Časih je to res jako potrebno. Tudi naše dobro ljudstvo ima namreč trenčke, ko se strezni iz politične pijanosti, ko mirno in brez predsodkov razmišlja o pozitivnem delu svoje duhovščine — in taki trenčki so za klerikalce silno nevarni. V takih trenutkih stiska namreč naše dobro ljudstvo pesti in bi najraje s peleni in sekirami dalo duška svojim čuvstvom.

Na srečo za klerikalce so taki trenčki jako redki. Politična pijanost je žal pri nas že permanentna. Naše preprosto ljudstvo se mora ves božji dan pehati za kruh, kadar je delopust pa ima že duhovnika na vratu. V cerkvi in izven cerkve pesti duhovnik ljudstvo, je obdelava izlepa in izgrda, je zpeljuje z zvijačami in s hudobijami, tako da ne more priti do sapa, da ne more dobiti mirnega trenutka za samostalno razmišljanje. Povrh pa se to bedno ljudstvo še na shodih in po česopisih in v družini slepari in vara na vse mogoče načine. Kakor pajek svojo žretek, tako so duhovniki zapredli naše ljudstvo v svoje mreže.

In kakor pajek zapredeni žrtvi, tako pijejo ti ljudski osredelci slovenskemu narodu srčno kri.

Minolo soboto smo v škofovem listu čitali patetično samohvalo o pozitivnem delu kranjskih klerikalcev za slovensko ljudstvo. Ko smo prečitali to čvakanje, se nam je kar mlo storilo. Ubogi narod, pri katerem je tako sleparjenje še mogoče.

Klerikalci se hvalijo, da so delali za politično in duševno izobrazbo naroda. Na kak način? S svojimi nad vse umazanimi, nad vse podlimi in lažnjivimi listi, s svojimi shodi, na katerih ni elšati drugega, kakor najpogostejše čvakanje in s svo-

jimi nepolitičnimi društvi, kjer duhovniki nerazsodno množico pripravljajo za svoje namene.

Tudi za gospodarsko blagostanje skrbe klerikalci in sicer s svojo gospodarsko organizacijo. Kar je dobrih naprav na Kranjskem, posojilnic in produktivnih zadrug, vse so osnovali liberalci. Dve tretjini klerikalnih zadrug sta že sramotno propadli in provzročili narodu ogromne škode. Ostale zadruge klerikalne barve večinoma le vegetirajo in se prijavljajo z malimi izjemami na smrt. In to sleparsko organizacijo, ki je prav kmetu ljudstvo provzročila že ogromno škodo, se upajo klerikalci proglašati za pozitivno delo. Menda zato, ker so različni duhovniki pri teh združenjih očiglavno kmetu ljudstvu za pozitivne tisočake.

Končno se klerikalci tudi hvalijo, da so delavstvo organizirali. Kaj je pa to že delavstvu koristilo? V ljubljanski tabačni tovarni in na Jesenicah se je pokazalo, da je ta klerikalna organizacija delavstvu le na škodo. Duhovnikom seveda ugaja ta organizacija, ker jim nese. In denar je bil vedno prva stvar pri teh ljudskih prijateljih.

Kadar se klerikalci hvalijo, tedaj nikdar ne pozabijo naspadati in sramotiti svojih političnih nasprotnikov, saj se v okviru teh natelevanj toliko sijajnejše svetijo njih zaslužke. Vajeni smo takih napadov in mirno rečemo, da ne dosežejo niti našega za ničevanja. Kar je kmet v gospodarskem, v kulturnem in v političnem oziru, vse so mu izvojevali liberalci. Klerikalci so vedno igrali samo vlogo hijen na bojišču.

Klerikalci so našli različna svoja „pozitivna dela“, na eno pa se pozabili, na svoje najpozitivnejše delo, za koliko olajšajo ljudstvu vsako leto denarni mošnjikiček. Da se spozna vrednost klerikalnega pozitivnega dela, se mora vendar vedeti, koliko ljudstvo svojim delavcem plača.

Pri vsakem delu mora biti delo vendar v nekem razmerju s plačilom.

V tem oziru smo prejeli od duhovske strani nekaj podatkov, ki utegnejo tudi širše kroge zanimati in ki nam kažejo, da je delo prečastite duhovščine proklete drag „špas“. Dotični duhovnik nam je povedal:

Izdatki našega ljudstva za cerkev in za duhovščino so tako veliki, kakor nikjer drugje. Še na Tirolskem nima ljudstvo toliko stroškov.

Povprek se lahko računa, da je na Kranjskem na dan plačanih tisoč maš. Časih jih je sededa manj, a dosti jih je, ki so jako dobre plačane, po 5 do 10 kron. Za 2 kroni že nihče ne mara maševati. Lahko se torej povprek računa 1000 maš po 2 K na dan na leto torej 700.000 kron za maše.

Tudi štolnina nese jako mnogo, zlasti ker ljudje dostikrat prostovoljno več plačajo, kakor je treba. Pri ženitvah in krstih ima duhovnik navadno vesel dan, pa tudi pogrebi pri imovitih ljudeh nise zanj žalostni dogodki. Malo računano nese štolnina na Kranjskem 250.000 kron na leto.

Bera še vedno ni odpravljena. Naj bo letina dobra ali slaba, na bera to nič ne vpliva. Duhovniki jo dobe, in mežurjari tudi. V najslabšem slučaju nese na Kranjskem gotovo 100.000 kron na leto.

Koliko je pa še postranskih dohodkov: od masnih ustanov, za oče naše, za blagoslove itd. itd., koliko nesejo „ofri“, koliko cerkvene pušice. Slabo računano je iz teh virov tudi 100.000 kron na leto dohodkov.

Skupaj velja sama duhovščina vsako leto 1,200.000 kron. Pri tem pa niso nič všteti dohodki iz cerkvenih posestev, dohodki škofa in kanonikov, niti dohodki iz kongrne. Računano je le to, kar dobe duhovniki v najslabšem slučaju vsako leto iz ljudstva v denarju ali v naravnih kot plačilo za njihovo „pozitivno delo“.

1,200.000 kron plača ljudstvo duhovščini. Koliko pozitivne ko-

risti pa ima od duhovskega „dela“, to prepuščamo v razsodbo čitateljem samim. Če gre kmet k trgovcu ali obrtniku, dobi za svoj denar blago, če gre k advokatu ali k notarju, mu ta nekaj pozitivnega naredi. Duhovnik mu bere le mašo ali podeli blagoslov — to zna imeti za tega ali onega idealen pomen, praktičnega pomena to nima.

Gotovo pa je, da je „pozitivno delo“ duhovščine cesarsko bogato plačano in da je katoliška konfesija neznanško draga stvar.

Vojna na Daljnem Vstoku.

Vhod Japoncev v Port Artur.

Berlinskemu »Lokalanzeiger« se poroča iz Tokija: V petek 13. t. m. bodo Japonci formalno zaseli Port Artur. Za vojske, ki so padli med obleganjem, se prirede zadušnice. General Negi se osebno udeleži te svečanosti in bo govoril v spomin padlih junakov. Vsak dan odpluje iz Daljnega več transportnih ladij, ki imajo na krovu ruske ujetnike. Japonsko prebivalstvo jih povsodi sprejema z veliko prijaznostjo in jim nudi vse mogoče udobnosti. General Steselj je v četrtak s svojo rodbino, ko se je preje prijateljsko poslovil od generala Nogija, odpotoval iz Daljnega v Nagasaki, odkoder se takoj odpravi v Evropo. S di se, da bo potoval na kakem francoskem parniku in se izkrcal v Marzeldju. Marzeldja se odpelje naravnost v Petrograd, da poroča osebno carju o vzrokih kapitulacije. Na francoskem nameravajo Steslja sprejeti kar najslavesneje.

Razgovor z generalom Fokom.

Dopisnik londonskega lista »Times« je imel baje z generalom Fokom v Daljnem razgovor o vzrokih, ki so bili v nasprotju s Stesljem odločilni, da je raje odšel v japonsko ujetništvo, kakor da bi se vrnil v domovino. General je baje izjavil, da

po njegovem mnenju sploh noben vojak ne more drugače ravnati. On in mnogo njegovih tovarišev smatrajo za nezdržljivo v vojaškimi dolžnostmi, da bi dali sovražniku svojo častno besedo, da se ne udeleže več vojne. Fok se je baje jako nepovoljno izrazil o nekaterih osebah ruske armade in menarice ter hvalil blesteče lastnosti generala Kondratenka, ki si je stekel največ zaslug, da se je Port Artur mogel toliko časa uspešno braniti. O poveljniku trdnjave, Steslju, je odklonil vsako izpoved.

General Fok je na koncu razgovora naglašal, da je vsak »g.« častnika dolžnost, da se podvrže isti usodi, ki zadene njegovo moštvo.

On in njegovi častniki bodo porabili čas, ki ga jim bode prebiti v japonskem ujetništvu, v to, da čim boljše izvežbajo svoje moštvo.

Z mandžurskega bojišča.

Reuterjev urad poroča iz taberišča Okujeve armade z dne 12. t. m.: Mali oddelek ruske konjenice je poskušal železniško progo v bližini Hajčenga razdejati, toda naše straže so Ruse preopdile. Podrobnosti še niso znane. To je prvič, da so Rusi ob železniški progi rabili konjenico.

Iz Huanšana se javlja: Oddelek artiljeristov kozakov se je odpravil na rekognosciranje. V bližini nekake sela so opazili pred hišo stati več konj. Priplazili so se bliže ter se prepričali, da se Japonci nahajajo, pustevši konje na cesti, v dotični hiši. Rusi so brez odlaganja naskočili hišo; vnel se je ljut boj, v katerem je padlo več Japoncev. Ko je padel tudi poveljujoči častnik, so se Japonci, kar jih je še ostalo živih, vdali in izročili Rusom svoje orožje. Zvezali so jim roke in jih privedli z zaplenjenimi konji vred v tabor.

Artiljeristi, ki so izvršili ta junaški čin, spadajo k Gavrilovski bateriji.

LISTEK.

Čarovnica.

»Alenka, še enkrat ti svetujem, da me poslušaj!« je dejal stari jezuit, pater Filip mlademu, komaj razvolemu detletu.

»Gospod, ne smem, greh bi bilo! Pustite mene, ubogo sirotko!«

»Budi moja, ali pa se boš kesala,« je siknil jezuit in upiral svoje vroče, pošehave oči v dražestno Alenko. Prestrašena je stopila par korakov nazaj in, ko se ji je približal tih, po mačje, ga je pahnila od sebe, da je odšel v zid.

»Nuznič!« je zarėdal. »To ti naj bo žal! Ti ne veš, kako daleč tega moja roka!«

Tresočna se na vsah udih je zbežala Alenka iz samostanske pristave domov. Dolgo časa je trepetala v strahu in vsa zbegana pričakovala, kaj ji stori pater Filip v miseljevanje.

Pater Filip je bil sicer tako pobožen svetnik, da se je morala čuditi, kako ji je mogel govoriti tolikokrat in tako nesramne besede. Vsi so vedeli, da hodi vsak petek k obhajlu in da je prebral sveto pismo

najmanj tridesetkrat! Naenkrat pa je počil glas, da je jezuit Filip odpetoval iz samostana nekam daleč. Globoko si je oddehnila Alenka.

Ni pa še pretikal dober mesec, ko so prišli ponjo rabljevi hlapci in jo vlekli s seboj v zapor, in sicer zato, »ker je čarovnica.«

Alenka je od predic že mnogo ališla, kako neumiljeno ravnjajo »sodniki« z ženskami, ki so ovađene za »copernice«. Katera je, pristljena po groznih mukah, priznala, da je copernica, tisto so sežgali; katera pa ni hotela priznati, tisto so mučili do smrti. Od strahu vsa omamljena, se je stiskala v vlažnem kotu globoke kleti in kleče molila s trepetajočimi ustnami za rešitev.

Opolnoči so se odprla vrata njene celice.

Tiho, kakor divja zver, se je približala Alenki temna pošast in odkrila zagnjeno glavo.

»Pater Filip!« je zajčala Alenka in stegoila sklenjeno roko pred sebo.

»Rečica moja, prišel sem te rešiti!« ji je dejal sladko in ji položil roko na bujno ramo. »Ti ne veš, kako te imam rad!« Njegov glas je čudno odmeval od črnih zidov.

»Proč od mene, črna pošasta!« je kriknilo deklet in se vzdignilo na noge.

»Ali te ni škoda, Alenka?« je dejal jezuit Pazil je, da ne bi izdajal glas njegove silne razburjenosti, gledal pa je v tla in le včasih čimil dekletico s pogledom, da ji je pretresal mraz njeno deviško telo.

»Ali te ni škoda? Če hočeš biti moja, te rešim ječe in smrti! Še je čas! Zunan stoji vojščak, ki hodi k meni k spovedi in mi je vdán. Budi pametna! Če pa nočeš biti moja, bodo v par trenutkih rabli in hlapci trgali tvoje lepe ude! H š-š?«

»N čem! Rajša umrjem,« je zajčala Alenka.

Jezuit je zaskripal z zobmi in odšel tako oprezno in tih, kakor je prej prišel.

Nekaj trenutkov pozneje je stala Alenka pred sodniki. Ozrog črno pregrinjene mize so sedeli sodniki, pisar, uradni sel, dva početnika in sodni sluga. Osajena svetilka je le medlo razsvetljevala ozek prostor; zadaj je bilo nakopičenih več čudnih orodij. Na mizi pred pisarjem je bila ura s peskom, zvonec in razpelo. Z davi so bili strašno debeli, vsi črni od svetilk in plamenic. Vrata iz brastovine

in železa so zadrževala vsak glas. Alenka se je tresla na vsem životu; še bolj pa bi jo bilo groza, ako bi bila vedela, da je eden izmed prebleženih poročnikov — jezuit Filip.

Sodnik je pozvonil in vsi so se vzdignili za mizo.

»Alenka,« je izpregovoril sodnik, znano ti je, da si zaprta zaradi čarovništva. Prizpovaj, kako si se dala satanu zapeljati in kaj si vse doprinesla slabega! Povej nam vse, da rešiš svojo dušo večnega pogubljenja in da se vrneš v zvezo, ki si je sklenila z Jezusom Kristusom!«

»Saj nisem nič naredila, gospod sodnik!«

»Nikar se ne laži! V tvojem nedriju so našli bel listek z vsako vrstovito križi in pa prah, ki je bil bel, rdeč in črn.«

»O vsam tem ne vem nič,« se je začudila Alenka.

»Tih, nesrečnica! Pri tebi doma so našli tri looce s kuhanimi zelišči, vmes pa veliko pisano krotko, ki je odprla gobec in potlej izgnila. Nihče ne more misliti, da bi bila ti nedolžna. Ako nočeš priznati, da si čarovnica, te bomo mučili. Smiliš se nam, ker si se dala še tako mlada zapeljati hudiču v njegove peklenske

zanke. Bodi odkritosrdna! Nikar ne zaspaj satanu, ki ti morda šepeta na uho, da lahko vse zatajiš in ti bo že pomagal on sam. Torej, ali si bila dolgo čarovnica?«

»Nikdar nisem bila kaj takega.« Sodnik je zopet zvonil. Skozi majhna vrata je prišel rabelj in deset njegovih pomagačev.

»Nesramna deklica,« ji je zagrozil sodnik, »ker trdovatno tajiš, te prepuščam rablju, da se te loti z vijaki in lestvami, z vrvmi in ogojem, kakor se zazdi meni prav v tem krvavem vprašanju. Mojster Martin! Ta svojeglava deklica noče priznati, da obaže s hud čem. Vrži svojo dolžnost!«

»Alenka,« jo je nagovoril rabelj Martin s brivavim glasom, »priznalo jih je že mnogo. Z hožjo pomočjo že spoznamo, ali si res čista ali si v zvezi s hud čem.«

Hlapci so prirnili mučilni stol pripravili vijake za palce in razvezovali vrvi nalaš z mnogim šundrom. Vsa bleđa je gledala Alenka te grozovite priprave. V svesti si je bila, da je nedolžna.

Zgrabila sta jo dva hlapca in ji snela verige in vrhno čbenko. Še enkrat jo je opomnil sodnik, naj pri-

Ruski „Rdeči križ“.

Upravitelj mukdanskega oddelka »Rdečega križa«, Aleksandrovski, je premeščen v isti lastnosti k fronti. Na njegovo mesto je prišel knez Vasiljčikov.

V lazaretu »Rdečega križa«, na digar ču v stoji Vasiljčikov, se nahaja 14000 postelj. V bolnici je 500 zdravnikov, 1800 usmiljenk in 1500 drugega osebja.

Dogodki v Koreji.

Japonsko glavno taborišče v Koreji je dobilo v četrtek poročilo, da je japonska posadka v Hamhengu premagala v bližini Hunemana oddelek sibirskih kozakov. Dan boja se ne pove. Rusi so se baje umaknili v velikem neredu in so pustili na bojišču 9 mrtvecev.

Iz Fuzana se poroča, da namepravajo Japonci v najkrajšem času v Posjetskem zalivu izkrcati močno armado, ki bo imela nalogo s suhe strani napasi Vladivostok. Sodi se pa, da se bodo Japonci še premislili, zakaj Vladivostok je tako močno utrjen in ima tako številno posadko, da je izključeno, da bi se Japoncem v doglednem času posredilo osvojiti Vladivostok.

Z sežen angleški parnik.

Korespondenčni urad poroča iz Tokija: Japonska križarka »Tokiva« je v sredo v Japonskem morju zajela in zasegla angleški parnik »Roseby«, ki je imel na krovu veliko množino premoga in je plul v Vladivostok.

»Takiva« je parnik spravila v Sascho, kjer bo o zaplembi sodilo pomorsko sodišče.

Baltiško brodovje.

Zadnji oddelek 2. tihookeanskega brodovja, obstoječ iz osem vojnih ladij, je večeraj zapustil Suez in odplul proti Džibuti.

»Echo de Paris« javlja, da se je ruski vladi posrečilo v Indskem okeanu si pridbiti pristanišče, kjer bodo ruske ladje dobivale premog. V tem pristanišču se tudi usidra admiral Roždestvenski, da počaka na tretje brodovje.

Rusija in nevtralnost Kitajske.

Ruska vlada je vročila velesilam okrožnico, v kateri dolži Kitajsko, da je kršila nevtralnost, in se nazlaša, da ni sposobna zadostiti svojim obveznostim. V okrožnici se navaja več slučajev, v katerih so Kitajci grešili proti nevtralnosti, in se izraža bojazn, da bo kitajska vlada tudi v bodoče tako postopala.

To lahko spravi državo na nevtrarno pota. Ob koncu komunikeja si Rusija pridržuje pravico, da se sme v zadevi nevtralnosti Kitajske ravnati zgolj po svojih koristih.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 13. januarja. V nadejanju sinočne včerne seje je po-

ročal posl. dr. Ploj o predlogu dr. Schacherla in Resla, naj bi se bolniško zavarovanje razširilo tudi na kmetijske in gozdarske delavce, posle in prometne uradnike. V imenu gospodarskega odseka je predlagal, naj se preide preko soc. demokratičnega predloga na dnevni red. Proti temu je ugovarjal dr. Schacherl. — Posl. dr. Ploj je odgovarjal, da socialna politika ni čuštvena stvar, temuž zele resna zadeva. — Na predlog gospodarskega odseka se je sklenilo, da se izposluje pri vladi oškodnina ocenilem v komisiji za pridobinski in dohodninski davek. — O predlogu posl. Žičkarja in dr. Ploja glede regulacije Sotle je poročal posl. Lenko ter se je naročilo deželnemu odboru, naj potem namestništva to zadevo pospeši ter skrbi predvsem za to, da se vas Gregovce, ki je v nevarnosti, čim prej zavaruje. — Predlog istih dveh poslancev, naj se dovoli podpora raznim kmetovalcem v rajhenburškem in sevniskem okraju, ki so jih uime posebno bučo zadele, se je izročil deželnemu odboru. — Prošnja mesta Gradca za uvedbo davka na avtomobile se je odklonila. — Deželni zbor je nadalje dovolil, da se davčni občini Ploderšnica in Šabert izločita iz skupne občine Sv. Jakob v Slov. goricah ter se združita v novo samostalno občino. — Potem se je v daljši in precej hrupni debati sprejela sprememba nekaterih točk deželnega gasilnega reda. — Predloga posl. dr. Dečka o regulaciji Voglajne med Tebarji in Zavodno pri Celju ter o napravcestne zveze iz Luč skozi podlovelško dolino do kranjske meje sta se izročila deželnemu odboru v poizvedovanje in poročanje. — Cela vrsta prošenj za podpore se je rešilo en bloc, med njimi tudi prošnja katol. podpornega društva (šolske sestre) v Celju, kateremu se je dovolila letna podpora 1000 K za zdržavanje dekliške šole toliko časa, da se sadeva ckoliške dekliške šole končno reši. — Seja se je zaključila o polnoči.

V današnji seji je odgovarjal namestnik grof Clary na razne interpelacije, med njimi tudi na interpelacijo posl. dr. Dečka zaradi železniškega prevoza čez državno cesto v Gabrju pri Celju in na interpelacijo posl. Robiča zaradi prometnih zaprek na koroski železnici (Marb r Franzensfeste). — Spremembo §§ 76 in 85 občinskega reda se je sprejela. — Nato je poročal posl. dr. Kokoschinegg o predlogih poslancev dr. Hrašovec, Žičkar in Roč za ustanovitev meščanskih šol s slovenskim učnim jezikom v Žalcu, Sevnici in Trbovljah. Poročevalec je navajal, da meščanske šole na Štajerskem zadnje čase sploh nazadujejo (ker so amo nemški!); vrhutega se deluje

ravno sedaj po celi Avstriji za reorganizacijo meščanskega šolstva in za razširjenje učne snovi, zato ne kaže sedaj ustanovljati novih meščanskih šol. Poročilo posebno naglašča, da v višje organizovani šoli nikakor ne sme biti slovenščina učni jezik, ker se že v ljudskih šolah uči nemščina. (Aha!) Dvomljivo se mu tudi zdi, da bi bilo dovolj usposobljenih učiteljev za slovenske meščanske šole (o dovolj!) In deželnemu zboruštajerskemu je pri tem dobro došla zanikrnost na Kranjskem v tem oziru, ker poročilo pravi: »Tudi na Kranjskem se še ni pojavila potreba za meščanske šole. Cela Kranjska ima edino meščansko šolo v Krškem in ta je z nemškim učnim jezikom. Ako tedaj Sloveni po celi Kranjski nimajo potrebe za meščanske šole z nemškim učnim jezikom ko vendar živijo v zaključnem ozemlju, ne more biti take potrebe tem manj za štajerske Slovene ki so v dotični Nemci.« Zato predlaga, da se zahteva glede žalca in Sevnice odkloni glede Trbovelj pa vrne deželnemu odboru. — Posl. dr. Hrašovec je znova utemeljeval slovenske zahteve ter sijajno zavrnil vse izgovore o poročilu naučnega odseka. V istem smislu je govoril tudi posl. Žičkar. Potem je kvasil še na dolgo dež. odbornik dr. Link, deč, da na Spod. Štajerskem še ljudsko šolstvo ni popolno (po digavi krivdi?). In tudi Stiger se je enkrat oglasil v imenu svojih »slovenskih (?) volilcev«, ki žele vsi nemščino. — Posl. dr. Schacherl in Resel sta predlagala, naj se prizna oškodnina znanemu učitelju-organizatorju Horvatku, ki je bil vsled klerikalne gonje krivično discipliniran. Razvnela se je dolga debata. Seveda je bil predlog odklonjen. Končno so prišli nemški klerikalni poslanci s svojim vsakoletnim predlogom za skrajšanje šolskega obiska. S svojim predlogom so zopet pogoreli. — Prihodnja seja je bila zvečer.

Volilno gibanje na Ogrskem.

Budapešta, 13. januarja. V Liptov St. Miklošu so imeli slovaški zaupniki veliko skupščino, kjer so sklenili, da grede v volilni boj, toda svoje kandidate postavijo le v tistih okrajih, kjer je zanesljivih 1000 slovaških glasov.

Budapešta, 13. januarja. Iz provincijalnih mest prihajajo vesti o običajnih preludijah k vsakokratnim volitvam: kandidatu prireja večina ovacije z bakljadami, nasprotnikom pa se pobijajo okna. Poltčne oblasti in orožniški poveljniki po celi deželi imajo že podrobna navodila.

Lvov, 13. januarja. Iz Jaroslava je odšel celi 40 polk na Ogrsko za dobo državnoborskih volitev.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 13. januarja. Bolgarski diplomatski agent Načovič je s svojim vztrajnim in odločnim posredovanjem dosegel, da sultan s posebno naredbo ukazuje troje: 1. Vsem begunom iz drinopoljskega okraja se dovoli vrnitev v domovino; begunom se vsi prestopki odpuste brez vsakršnih posledic; 3. s kaznivimi osebami se mora v bodoče postopati nepristransko in strogo zakonito. Ako se bo irade res izvedel, zboljšalo se bo mnogo glede položaja v omenjenem okraju Načoviču so pri posredovanju pripomogli mnogi tudi poslaniki velesil.

Gibanje za ustavo na Ruskem.

Petrograd, 12. januarja. V Nižnem Novgorodu je vdrla policija na zborovališče učiteljskega društva ter razgnala zborovalce z golimi sabljami ranjenih je bilo 10 oseb, med njimi tudi ženske.

Moskva, 13. januarja. Policijski načelnik Trepov odide baje na Daljni Vztok. V Moskvi se uvede nova mestna uprava po vzoru Petrograda.

Petrograd, 13. januarja. Razširja se vest, da odstopi načelnik tiskovnega oddelka v ministrstvu notranjih zadev, Sverev.

Combesovo ministristvo.

Pariz, 13. januarja. V ministristkem svetu je ministristki predsednik Combes povedal, kako bo odgovarjal v zbornici na interpelacijo zaradi vladne politike. Baje je ministristki predsednik odobril dnevni red, ki ga je izdelal Jaures, in ki izreka vladi neomajno zaupanje.

Pariz, 13. januarja. Zbornica je bila nenavadno polna. Poslanec L'Hopiteau je interpeliral o splošni vladni politiki in o izvedenju vladnega programa. Želela se je debata, v kateri je več radikalnih poslancev strastno napadalo vlado. Debata se je odgodila na jutri.

Novo ministristvo na Danskem.

Berolin, 13. januarja. Kraj je odobril novo ministristvo, ki ga je sestavil naučni minister Christensen in v katerem je Christensen ministristki predsednik, vojni in mornarični minister obenem.

Vstaja v nemški Afriki.

Berolin, 13. januarja. V pro-računski komisiji je izpovedal kolonijski minister Stübel, da je sedaj v sva vzkup na afriškem bojišču: 519 častnikov, 154 uradnikov, 11068 vojakov, 9987 konj in 54 topov. Do konca decembra se je izdalo za to vojevanje 42 milijonov. Na vprašanje posl. Bebla, kako se postopa z ujetimi domačini, je povedal minister, da je dobil general Trotha brzoglavno naročilo, naj prijazno sprejme vsakogar, ki se prostovoljno prijavl. (Kaj pa se zgodi z »neprostovoljno prijavljenimi«?)

Dopisli.

Iz Šmatna pri Litiji. Na notico »V gostini je zmrznil«, nahajajočo se v 5. številki letošnjega »Slovenca«, odgovorjam sledečo: Čela notica je od konca do kraja gola izmišljotina in pomilujem dotično blagoslovljeno roko — prepričan sem, ker vem iz verodostojnega vira, da je to pisala blagoslovljena roka — pomilujem jo, ker je pisal iz sovraštva in zavisti same grde laži in podtikala človeku nečlovekoljubno dejanje, pomilujem jo, ker ta blagoslovljena roka bi morala širiti v svoji župniji le ljubezen, — neti pa sovraštvo. Čela stvar je pa ta: Pokojni Anton Capelari, o katerem se mi prebaca, da je »zmrznil« v moji gostini, je prišel v isto že nekoliko vinjen okoli 1. ure popoldne. Usedel se je med moje goste, ki so samo pošteni šmatninski posestniki, priseljal je enkrat k temu, enkrat k onemu, pil je sam za-se le malo; mogoče pa je, da je pri gostih dobil, — kakor je peč v gostinah navada, sempstja kak požirek vina. Proti večeru, ko sem videl, da je mož že precej vinjen, naročil sem svojim ljubim, naj ga spravijo domov. Na noben način ni hotel iti domov in obrnil se je ter šel sam, brez kakšnega prigovarjanja v mojo malo gostilniško sobo. Tam se je ulegel k peči na tla in zaspal. Ta sobica se je kurila cel dan do približno 8.—9. ure zvečer. Poleg te male sobe je večja gostilniška soba, v kateri imam veliko kmečko peč, ki se cel dan kuri in je bila tudi za to noč zakurjena. Vrata med malo in večjo sobo so vedno odprta. Capelari je ležal v mali sobi poleg peči do jutra in sme ga potem spravili domov. Doma se ga položili v posteljo, kjer je šele proti večeru istega dne umrl. Bil je cel dan brez zdravniške pomoči. Vem, da ga je zadela kap. Ta položaj je resničen in se lahko o tem vsakdo prepriča, kdor čbšče mojo gostilno. Vsak logično misleč človek, pa saj še tega ni treba —, vsak navaden kmet mora takoj izprevideti, da je nemogoče in docela izključeno, da bi bil Capelari pri meni v sobi zmrznil. To kar pišem, je resnica in nesramna ter podla laž je, kar je pisal »Slovenec« dopisnik. S tem se ne maram opravičevati javnosti, ker razsodna javnost itak dobro pozna mene in poslovanje v moji gostilni; zapisal sem to zgolj zbog tega, da i ve svet, da sme katoliški duhovnik, če tudi vsak dan najsvežeše daruje, vsak dan srokot lagati.

Ivan Robavs.

Z Rake. Ker našega g. kaplana Pavleta pustimo sedaj pri miru in se ne brigamo nič za to, če on v cerkvi in zunaj nje ne dela drugega, kakor »Slov. Naroda« preganja in »Dumoljub« vsiljuje, ter od svojih devic s kranceljnim in brez kranceljna za vsakovrstne nep trebe kronce pobira in se z njimi na vse čudne načine zabava, je začelo to Pavleta tako jeziti, da je v »Ljubljub« št. 1 t. l. sporočil raške novice. Rad bi se v tistem poročilu z nami malo pošali. Paše namreč: Pri nas je sedaj kakor po tuji nevihti; strele so švigale, treskalo je, celo treščilo je in udarilo je, zdaj je pa mirno. — Mi pa pravimo tudi: strele so švigale in treščilo je v faravsko

Dalje v prilogi.

pozna svoje hudobije, ker je že skrajnji čas za to.

»Jaz sem nedolžna!« je odgovorila mirno.

Zlaj jo je popadel rabelj za roko in jo vlekel k mizi, kjer je ležalo raznotero mučilno orodje, razložil ji je, kaj bo ves delal z njo, ako noče pripoznati.

»Kako naj rečem, da sem storila to, kar nisem!« je vzdihnila.

Hlapci so ji slekli še drugo obleko in ji predpasali bel predpasnik. Potem so jo vlekli v stran, jo siloma prsadili na stol, ki je bil ves obit s špičastimi žebliji. Navzle hudim bolčanjem je zatrljevala, da je nedolžna. Privezali so ji roke na naslonjalo in ji zavezali oči.

»Nastavite ji palčnike!« je ukazal sodnik.

Mojster in hlapci so ji jeli stiskati palce v vijakih. Alenka je molče trpela grozne muke. Rabelj je mignil hlapcu, da jo je udaril z bičem po hrbtu. Alenka se je stresla, ker z zavezanimi očmi ni mogla pričakovati udara. Toda nobene tožbe, nobenega vzdih ni bilo iz njenih ust, in vsi rabljevi opomini so bili zastonj. Jeli so jo bičati. Vse zastonj. Kri ji je lila iz več ran. Odnegli so

jo z ostrega stola in ji namazali mučeno truplo z mazili.

»To je šele začetek!« je dejal sodnik. »To so igrače! Nastavite ji zopet palčnike!«

Zopet so ji stignili palce v vijake in jih s ključi navijali vedno huje, da je brizgala nedolžnemu dekletu kri izza nohtov. Tedaj je zajokala v strašnih mukah in rotila sodnike, naj ji prizaneso in da ni čarovnica!«

Sodnik je ukazal, naj zopet odvijajo vijake, ker se je bal, da ne bi Alenka prehitro omedlela od groznih bolečin. Velet je pisarju, naj molit v, ki je običajna pri mučenju čarovnic. Vsi so pobožno molili, najbolj pobožno pa stari jezuit pater Filip.

»Nategnite ji vrvi!« je zapovedal sodnik.

Vrvi so bile izdelane tako, da so se ozko ovile okoli roke ali noge in so globoko zarezale v zamedrelo premirno meso. Na vsakem koncu je vlekel drug hlapec, tako da je žagala vrvi semintja po krvavem mesu. To je bila druga stopnja muk.

Alenka je strašno zavpila.

»Milost! Milost! Oh, kaj naj izpovem! Lubi, ljubi Bog, navdihni mi pravo misel! Oh! Oh! Usmilite se me vendar! Vse vam povem, kar

ven! Gospod sodnik, zapoveste moj stru, naj neha! Tega ne morem več prenašati! Oh!

Prenehali so z mukami. Toda Alenka ni priznala ničesar.

»Na lestvo!« je zaukazal sodnik.

Privezali so jo na lestvo, ki je bila napravljena tako, da se je dala raztezati. Ob tem se je raztezalo tudi privezано truplo, raztezalo se se mišice in kite in pokali so člani v vseh udih.

»Oh, pomagajte mi!« je kriknila v neznošnih bolečinah in omedlela.

»To je spanje čarovnic!« je dejal jezuit.

Mojster jo je odvezal. Hlapci so prinesli kadila in žvepla in jo kadili, doktor se ni zdrnil.

Lenova jo je opomnil sodnik, naj prizna, da je čarovnica in da občuje s hudičem.

In zdaj, napol mrtva, je priznala Alenka vse »prostovoljno« in sodnik je vse lepo vestno narekaval pisarju za protokol. Ko je nekoliko okrevala, so jo sežgali na grmadi.

»Neumnica!« je mrmral jezuit, ko je gorelo njeno mlado truplo v plamenu. »Zakaj si bila tako svojeglavna! Skoraj bi se mi zdelo škoda tvojega lepega telesa, če bi ne bilo še — toliko drugih.« T.

„Primož Trubar“.

(Zgodovinska epska pesnitev. Napisal A. Aškerc. V Ljubljani, 1905. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.)

(Konec.)

Trubar se je bil vrnil v Ljubljano na prošnjo deželnih stanov. Jezuvitje se takoj začeli boj proti njemu in malopridni škof Peter Seebach je dobil od cesarja ukaz, da mora Trubarja izprašati glede njegovega veroizpovedanja.

Aškerc je iz tega ustvaril krasno sliko. To je pravi Trubar, ko govori škofa Seebachu:

Res, moja vera to ni vaša vera; moj Bog to ni vaš Bog, častiti škof! Ne, Jezus moj to ni vaš rimski Jezus! Moj Jezus Kristus hodi peš med ljudstvom —

sám siromak v preprostem oblačilu — pa poučuje ga in mu svetuje; odpusča njim, ki so zgrešili pot, tolaži jih pa vabi zopet k sebi skesan grešnike ko dober oča. Vaš Jezus vozi v lepih se kočijah, z bogatimi se družil velikaši — na ljudstvo pa ubogo je pozabil! Kaj njemu mar, kako tlačani revni svoj pot prelivajo za kruh vsakdanji! Kaj njemu mar, če v tesnih kočah kmečkih nevednosti kraljuje črni mrak! In trdega sreča je Jezus vaš! Gorje človeku, kdor drugače misli ko on! Preganja besno ga in muči, najrajši pa sežgè ga na grmadi.

Vaš Jezus tisti ni ko v evangelju! Ne, vaša cerkev ni več moja cerkev, nazori vaši, res, več niso moji! Ponašam se in srečnega se čutim, da dneva novega rudeča zarja posvetila je tudi v mojo dušo. In čim dotaknil bil se me je žarek, nastal je v prsih mojih lud razpor. Pa kaj vi veste, kaj je dušni boj! Kaj veste, lenoglavci, kaj je dvom! Dva Trubarja borila sta se v meni, dve svoji glavi imel sem tačas, dve vroči srci bili sta mi v prsni in z jazom vozkoval se drug je jaz. Oh, koliko prebedel sem nočij v premišljevanja borbah silovitih! Sedaj je sklenjen v duši moji mir. Ponehal dvomov ljuti je prepri. Pretrgane so vse vezi med nami. Le jeden Trubar tu stoji pred vami, zedinjen v samem sebi in jednoten, soglasen v mislih in značaj celoten. Predsodkom starih vsem sem dal slovo. Nazaj se ne ozira več okó. Tam sužnosti je dušne črni mrak, tam vlačijo se megle mojih zmot. Naprej pogled obračam in korak; k resnice luči vodi zdaj me pot. To luč nazivate vi krivo vero . . . Heretik sem, sevè, po vaših mislih, a stokrat boljši sem kristjan ko vi! Kar sem, to sem. Sežgite me, gospoda, ko Husa ste sežgali na grmadi! . . . A kaj zaleže ves ta vaš napor? Ej, neprestano se vrtil naprej jekleno časovo kolo mogočeno — in vi ga ne ustavite nikoli! Ne s palicami škofjini, ne z žezli cesarskimi ga ne zaslužete, da bi vrtele se nazaj. Zaman!

deklo tako, da je šla in odpotuje v kratkem v Rim. Zgodilo se je to go tovo takrat, ko je Pavle bil ob 11. ur ponohi na Raškem vrhu pri dekletih, svojih devicah vasoval Zidaj pa ni mir, ampak vse to najhuje grmi po celi fari.

Iz Lesea. Dogodki sedanjega časa nam spridučejo, kako vedno drsneje nastopajo katoliški popje s svojim političnim divjanjem, slorabo verskih predmetov, raznimi nasilstvi itd. v doseg svojih brezbožnih namenov. Najbolj in v prvi vrsti napadajo napredno časopisje, ker ravno ono bodri in objavlja pohlepne čine teh božjih namestnikov in s tem odpira oči preprostemu ljudstvu. V tem boju se gotovo med prvimi odkliče župnik v Leseah; on je pravi »Narodov« Savel v pravem pomenu besede. Ne mine skoraj nobena pridiga, da bi ne napadal in sumničil takezvanih prepovedanih časnikov in njih somišljenikov. Na dan sv. Stefana pa je v svoji gorečnosti celo pridigo posvetil brezverskim časopisom ter se pri tem tako ojačal, da je imenoval »Slovenski Narod«, med tem pa takoj spremeni pomen besede ter dejal: narod slovenski (ljudstvo). Da je Seigerschmid res zagrizen »Narodov« sovražnik, spriduče tudi to-le: Ko je on kot pomožni duhovnik v svojem času spovedoval šolsko mladino v Radovljici, je nekoga 10letnega dečka vprašal, če bere »Slovenski Narod«. Deček mu odkritosrčno pove, da je enkrat »Narod« bral, toda le napis. Naduti Seigerschmid mu zarenči, da si boš zapomnil, kdaj si »Narod« bral, ne dobiš odveta! Lop! Vseled roganja svojih sovratnikov užaljeni deček se ni obupal, temveč šel k drugi spovednici, a tukaj je šlo gladko. O kolika razlika! Kadar pa vidi župnik sebe upodobljenega v »Narodu«, potem nekoliko časa miruje, nato polagoma zopet prične svoje intrige s tem, ko se hinavsko opravičuje, da dotičnik, ki poroča o slabih lastnostih duhovnikov v liberalne časopise, kaže s tem, da ima slabo vest (?). Na ta način bi moral imeti slabo vest ali težko vest dopisnik za dejanja, ki jih je zakrivilo popže, to bi bilo jako imenitno. Da se spozna, kako je to blagoslovljeno človeče res satansko navihano, naj sledi nekoliko njegovih izrekov: Če kdo še tako pošteno in pravično živi, in če ni združen s cerkvijo, ne bo zveličan; in nasprotno: liberalci, ki so zoper cerkev, so vendar toliko hinavski, da se celo v cerkev pridejo. Dostojnemu človeku mora vendar tako vedno enako špikanje prosedati in resnično jih je že mnogo začelo cerkev opuščati. Ali res misli ta Nebo-digatreba v svojem fanatizmu, da so vsi farani s hribov doma, da hoče vse imeti za psajceljne? Neupogljivim, naprednomislečim možem grozi, da jih ob zadnji uri ne bo previdel ter odrekel cerkveni pogreb onim, ki cerkvenih zapovedi natančno ne izpolnjujejo. Dobro tedaj; bera pa je župniku ravno tako dobrodošla od liberalcev kot od klerikalcev; tukaj ni bilo razlike. Res, da sedanji župnik še nikdar ni bil prisoten pri pobiranju bere, baje ga je sram ali pa je ni vreden, pač pa pošilja dva podrepnika, izmed katerih je bil eden svoječasno župan, in on deli mesto župnika otrokom male podobice, da se stvar nekoliko poravnava. Pred kratkim se je tudi pričelo izterjavanje prispevkov za popravo cerkve, na podlagi lanskega cerkvenega parlamenta po direktnih davkih, a tudi tukaj liberalni posestniki niso bili izključeni. Vseled tega se da sklepati,

da bodo tudi enkrat na podlagi sklepa politične oblasti liberalci cerkveno pokopani. Oglejmo si še nekoliko cerkveno upravo od snotraj. Po splošnem običaju imenuje župnik najnevednejše, prepokorne osebe za cerkvene ključarje, ki se pred njim niti dihati ne upajo, za nedogledni čas. O cerkvenih računih ni ne duha ne sluha, najbrže jih nikdar ni, ako pa jih dobri župnik napravi in če jih še ključarja podkrešeta, je ta trojica mnenja, da je vse v redu. O — ne! Ta trojica je le k temu pooblašena in ako sta ključarja zastopnika faranov, bi morala tudi od njih izvoljena biti ter jim dati pojasnilo. Navodilo za oskrbovanje premoženja ljubljanske škofije § 8 se glasi: Cerkevni predstojnik in ključarji so za redno oskrbovanje cerkvenega premoženja kot pravi in neposredni činitelji (simul et solidum) odgovorni. Kaj pravite k temu, prizadeti gospodje? O svojem času je neki faran vprašal ključarja, kaj je s cerkvenimi računi, a ta mu je prav na kratko zabrusil: kaj to tebi mar, in pogovor je bil končan. Po smrti nekoga tujcašnjega ključarja je bila bližnja oseba poklicana, da naj prinese ključ od cerkvene blagajne, in to je storil, pozneje pa izjavil, da od tistega dne, ko je raniki ključ prejel, do dne, ko ga je ta zopet oddal (mnogo let) ni imel nihče ključa v rokah. To znači dovolj, kako je s cerkvenimi računi! In na ta način se gospodari sploh po celi deželi. Koliko premoženja se po tej poti radi nepoštenosti narodu odvzame. Ali je to katoliško, ali je to pravično? Kmet plačuj in molči, tak je njih program. Vsič temu pa ljudstvo zahteva: Ako nas veže dolžnost cerkev vzdržavati, zahtevamo tudi odločno pravice, katere nam gredo! O škofa ni zahtevati kake spremembe, ker ga poznamo; dolžnost pa bi bila in slednji čas je, da cesarska vlada proti cerkvi, dasiravno njeni intimni zaveznici, v tem zmišlu potrebno ukrene, in to že radi pravice in usmiljenja do izsesanega preprostega ljudstva. Vsi uradi, zavodi in predstojništva raznih skupin itd. so zavezani podajati natančne račune in nekateri so pod prav strogo kontrolo do zadnjega vinarja nadzorovani; edino duhovnik pa počenja kar hoče. Spominjamo se še nekoga drugega mogočnega veljaka, kranjskega veljaka in mojstra njihovih vilovih reform, poslanca dr. Janeza Susteršiča, na katerega apelujemo, da naj takoj pri prvem zasedanju deželnega zbora stavi najui predlog ter izposluje pri poslancih in vladi, katera naj v sporazumljenju s škofijstvom zaukaže, da se morajo pri vseh cerkvah nemudoma izvoliti novi ključarji, in sicer od dotičnega prebivalstva. Stem bi on narodu več koristil, nego z vsemi nujnimi predlogi.

Strelce iz selške doline.

Kravam peli podoknico. Selški organist Jaka se strašno žene za petjem. Kadar je kje god kakega duhovnega gospoda, vleče Jaka svoje »device in devičnike«, da zapojejo »miloglasne« pesmice. Komaj je opravil Rožnikovo podoknico. Že je bila vrsta zapeti dr. Janeza Evangelistu Kreku Dr. Krek pa menda ne »obraja« preveč Jakovega prepevanja, ker ga je že pri maši sit, zato mu je ušel iz ssele Jaka je izvedel, da je šel dr. Krek proti Češnjici. Hajdi za njim z »devicami!« Brez vsakega popraševanja so uredzali pred hlevom pri

Čošu tri pesmi na čast godu dr. Kraka V hiši pri Čošu so gledali, šigav god je, ker dr. Krek je tudi ušel še poprej v Podlonk. In ker ni bilo v hiši nobenega godovnika, je Jaka na vsak način pel podoknico kravam — dr. Krek ne. Sedaj se pa vse smeje temu Jakutu in podoknici. »Duhovniki prepovedujejo težko delo ob nedeljah in praznikih«, je rekel nekdo, ščudno je, da Kramarju (t. j. Jaku organistu) ne prepovedo težkega dela, ker se vsako nedeljo tako napevja na koru, da je ves izmučen. Čimvečji praznik je, tembolj se Jaka matra. « Bog ve, ali ima greh, ker opravlja težko delo ob nedeljah in praznikih. V »Slovincu« neka »šema« pravi, da nekdo lovi ptiče. Dotičnega možakarja vprašamo, ali misli na lov tist h ptič, ki letajo ponoči okrog selškega županišča. Kakšni možje so v Marijini družbi? Poleg par poštenih so povečini sami taki, ki imajo polno napak. Eni so bežeži, pijanci, obrekovalci. Ako Rožnik ne ve, mu lahko postrežemo s precej imeni. To povemo zato, da se ne boče šudil, zakaj se pošteni možje nočejo zapisati.

Promet s tujci.

Pri nas na Kranjskem so z ustanovitvijo raznih bralnih, pevskih, gasilnih i. dr. društev dosegli že veliko za dševni blagor ljudstva — a treba je tudi takih društev, katera naj ga gmotno po zdignejo. Z vsakoletno uprizaritvijo kake burke pa gotovo še ni vse storjeno. Res je, da se v imenovanih društvih vzbuja narodna zavest a kaj pomaga, če človek s svojo rodoljubnostjo lačen gleda, kako se širi tujec na njegovem domu in ima pri tem zavest, da je sam kriv tega. Pri nas se pač strašno malo brigamo za taka društva, ki bi nas tudi gmotno podprla.

Društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu je izdalo pred meseci oklie, naj se vendar v letoviščih ustanove društva, ki bi vabila z raznimi napravami tujce v naše kraje. Gotovo je imel ta oklie najlepše namene. Ali kdor meni, da se je radi tega eklica samo mislilo kje na kako tako ustanovitev, se jako moti. — Ali so Ljubljana, Loka, Toplice i. dr. taki kraji, kjer ne marajo tujcev? Če bi tujce vabila sama prirodna lepota v naše kraje, bi jih imeli nešteto. A tako gredo tujci rajši v manj romantične kraje in zakaj? Zato ker imajo v tistih krajih vse na razpolago, a pri nas z velikim trudom dobi slabo stanovanje, slabo hrano, kar mora seveda drago plačati. Da bi pa radi tujcev kje kaj napravili, to še mnogim na misel ne pride. Tujec pa tudi ve, kolike je vreden njegov denar in hoče udobnosti ter gre rajši tja kjer ve, da bo z vsem preskrbljen.

V drugih deželah so seveda prišli do tega, da so ustanovili društva, katera so skrbela za udobnosti tujcev. Ta društva preskrbujejo tujcem stanovanja, jim dajejo informacije, uredje cene, napravljajo pota, kažipote, izdajajo vodnike in sploh vsestransko skrbje, da z raznimi napravami privabijo kolikor več mogoče tujcev v svoj kraj. Združena v deželne zveze pa dobivajo vsakoletne podpore od vlade.

A pri nas! Razen na Bledu ni nikjer na Kranjskem takega društva. In še na Bledu so morali večinoma Nemci ustanoviti to prekristno društvo. Kdor le malo pozna razmere pri nas se mora čuditi, koliko javnih naprav — cenikov — zemljepisnih kart, vodnikov itd. je napravilo in izdalo to društvo. In to v kljub temu, da se je moralo do lanskega leta ozirati na

želje nemških ali nemško mislečih odbornikov.

Seveda pa potrebuje društvo podpore in sicer obilne podpore. Državna uprava pa je našla za Slovence tudi tu izgovor. Vlada ne da podpore posameznim društvom, ampak le deželnim zvezam takih društev. Ker pa pri nas na Kranjskem niti društev ni, kaj šele zveze, ni upati na kako pomoč od strani države. Naši sosedje za Karavankami si pa z državnim denarjem vabijo v deželo tujce, ki jim nosijo lepe svotice leto na leto — in se smejejo naši malobrižnosti.

In vsemu temu se more odpomoci s tako malini žrtvami! Če lahko podpiramo v vsaki vasi par društev, zakaj bi vsaj večji kraji ne mogli imeti tudi nekaj članov v društvu za povzdigo prometa s tujci. Zadnji čas je že, da se taka društva ustanove in združijo v deželno zvezo. V to zvezo pa se sprejmejo tudi olepševalna društva. Omeniti je še, da ni število članov merodajno, ampak le društvo kot tako. Informacije in pravila drage volje preskrbi podpisano društvo.

Društvo za pospeševanje prometa tujcev na Bledu (Gorenjsko).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. januarja.

— **Vseučiliški odsek obrača se do vsih slovenskih časnikov z naj-nujnejšo prošnjo, da takoj opuste vsako diskusijo o slovenskem vseučilišču.** V Ljubljani, dne 14. januarja 1905. V imenu vseučiliškega odseka: Ivan Hribar, župan.

— **G. dr. Ferjančič, načelnik jugoslovanskega naprednega kluba, odide na povabilo g. ministrskega predsednika Jutei na Dunaj.**

— **Višja deklinška šola.** Prejeli smo sledeči dopis: »Unižujoči kritiki v sobotni številki »Slovenskega Naroda« nasproti zatrjuje podpisano ravnateljstvo le toliko, da prepučša sodbo o vzgoji in o napredku mestne višje deklinške šole in o »nivoju, na katerem se nahaja narodnost in vse drugo« z najmirnejšo vestjo poklicanim predstojništvom in posebno pa vsem tistim roditeljem, ki so že vzgojili ali pa še vzgajajo svoje hčere na tem zavodu. Za uspehe je porok 20 izbranih učnih moči, najodličnejši odgovor na vsakoletne sovražne napade pa vsako leto hujši naval na to šolo, dasiravno se ne objavljajo nikakšna letna poročila in ne dela zanjo principialno prav nobena reklama. Vsaki upravičeni pritožbi sta dostopna vedno kuratoriji in ravnateljstvo, pavšalna časninarska obrekovanja pa, naj prihajajo od katerekoli strani, se bodo odpravila. — Ravnateljstvo Cesarja Franca Jožefa I. mestne višje deklinške šole. — Ponatisnemo ta dopis radevolje, ali ponatisniti ga ne moremo brez pripomb. Ostanimo najpoprej pri izrazu »časninarsko obrekovanje«. Dasi se je naša kritika tikala zgolj ženskega vodstva višje deklinške šole, oglasilo se je sedaj možko vodstvo te šole, ter brani nedostatke, koje smo grajali na zavodu. Pri teh nedostatkih pa je res-

nica, da se s frazo »časninarsko obrekovanje«, ali pa še s kako bolj ošabno frazo, odpravi ne da. V tem pogledu opozarjamo ravnateljstvo na sledeča dokazana dejstva: Ali murda ni istina, da so pri šmarncih v letu 1904. višje deklice, belo oblečene in s svečami v rokah v stolni cerkvi morale stati v špalirju, in da je ta špalir, s cent težko svečo v rokah komandirala gospica Wessnerjeva? Navzočnost gospice voditeljice nam dokazuje, da se je šlo za oficialni čin naše višje deklinške šole. Kdo naj nam zameri, če nam take komedije ne ugajajo! Sklicovanje na roditelje, ki so že vzgojili ali pa še vzgajajo svoje hčere na zavodu, nam ne imponuje. Ravno iz teh krogov so nam prihajale pritožbe, in ravno radi teh pritožb smo izprožili razgovor o razmerah na višji deklinški šoli! Tako se je pripetilo, da so bile matere poklicane v zavod, kjer jim je voditeljica z vso resnostjo razložila, da nosi hčerka — višja deklica, preveč skravžljane lase in da principi zavoda zahtevajo, da nosijo višje deklice kolikor mogoče gladko počesane lase! Zopet druga mati je bila citirana k voditeljici zaradi prešopirnega klobuka, češ, da principi zavoda zahtevajo ponižne in neznatne klobučke na glavah višjih deklic. Na drugo stran so se klicali očetjce, ter so se klicali k redu, češ, da lazijo dijaki za hčerko. Komu naj so všeč take molestacije, posebno na zavodu, ki se je rodil pod napredno zvezdo! In ali je poklic višje deklinške šole, da se vodi po tako otrojih principih! Ko smo višjo deklinško šolo ustanovili, psč nikdo ni mislil na to, da naj postanejo naše deklice s pomnoženim omenjenem šole kake samostanske gojenke. Slavno ravnateljstvo se sklicuje na »vsako leto hujši naval na to šolo.« Ko se je višja deklinška šola ustanavljala, smo imeli pregrešne nade, da postane nekaj vse slovenskega, ne pa samo nekaj lokalnega. Da se je hotel doseči vseslovenski namen, bi se bila morala delati principialno prav huda reklama. Po našem ponižnem mnenju bi bila ta reklama eno najkoristnejših del, ki se je kdaj zastavilo? Slavno vodstvo pa ni objavljalo nikakšnih letnih poročil ter ni delalo za svojo šolo principialno prav nobene reklame. Vodstvo si šteje ta princip v zaslugu, dočim ga mi cenimo nekako tako visoko, kakor gospice Wessnerjeve princip o gladko počesanih laseh. Res pa je, da je naval na šolo tu. Pa! zakaj? Zgolj zatgadelj, ker je šola pravzaprav pripravnica za ženski oddelek učiteljishča, in nekaka podpora Lichtenthurnovemu zavodu! Komur to dopade, je prav! Nam ne dopade. Ker je samo pripravnica za učiteljishče, potem je naša šola zgolj lokalnega pomena, potem ni višja deklinška šola v pravem pomenu besede, in zatgadelj v resnici ni potreba niti letnih poročil, niti kake principialne reklame! Dvomimo, če se bo dal tak položaj dolgo obdržati. Če smo hodili po svetu gledat

A kdor poskuša drzno to storiti, koló ga časovo ubije, stera! . . . Jaz žanjem, koder ste sejali vi? Resnica je! Jaz žanjem ljuliko, ki vi ste zasejali jo med žito. Zakaj pa ves slovenski narod naš prisega danes na zastavo mojo? Ker vidi, da njegov sem pravi sin, ker govorim v jeziku mu domačem, ker spisal prve knjige sem slovenske. Jaz sam prebuhil sem si ljudstvo svoje. Učil sem ga doslej jaz sam. In vi? Vi nemški škof, Vi tujec z mrzlim srcem, kaj vi storili ste že zanj? Ničesar! Jaz Kristu sem pokoren — Rimu ne! Vaš papež, kaj je? Rimski imperator in cesar vsemogočni z mečem v roki! On vodi vojske in preleva kri — in to naj bil bi Kristusov namestnik? V palači vam kraljuje presijajni. V bogastvu valja se, Zlato, srebró bleščí povsod se, kamor le pogleda. Živi razkošno ko nobeden kralj na svetu. Cele trume hitrig slug z obličja berejo mu željo vsako . . . A kaj je videl že apostol Janez na Patmosu? Pohotno krasno ženo oblečeno v škrlat in težko sviló, posuto z biseri in dijamenti. In čašo zlato je držala v roki. Na čelu njenem pa je stal napis: »Skrivnost, velika Babilonka, mati pregreb in razuzdanosti posvetne.« In angel je priplaval iz nebes, mogočen angel pa zaklical: »Čujte,

podrl se, pal je Babilon veliki, ki z vinom grešnim je napajal svet!« . . . Vi škof pastir ste, pravite, najvišji? Pastir ste, res je — zajcev gornjegrjskih! A duš pastir slovenskih — to sem jaz! In ljudstvo me poklicalo je samo iz Nemčije domov, da ga učim namesto vas, ki ne utegnate! In vi! Naj cesar Ferdinand umakne zaščitni meč mogočini svoj od vas — in kaj ste brez zaslonbe dvorske? Ničla! . . . Tudi sedaj: ni bilo Trubarju ob-stanka v domovini. Bigotni nadvojvoda Karol, kruti zatiralec reformacije, je Trubarja zopet pregnal. Komaj je bil Trubar ustvaril protestantsko cerkveno in šolsko organizacijo in je ista začela roditi sadove, je moral zopet v tujino. Gostoljubna protestantska Nemčija je dala slovenskemu heroju kruha. Aškerc je Trubarjev zadnji odhod iz Ljubljane prekrasno opisal. Koral, ki ga je Aškerc vpletel v ta spev, spominja živo na krepke cerkvene pesmi Husitov. Zgodovinska resnica je, da so slovenski protestantje, ko so tiskali hrvat-ske in srbske knjige, bili prepričani, da spreobrnejo k novi veri ne samo južnoslovanske katoličane in pravo-

slavne, marveč tudi mohamedance. Aškerc je tudi to uvaževal, a porabil je to priliko, da je pokazal, kaj more južne Slovence ne glede na vero zediniti. Zato je v posebnem spevu seznanil Trubarja s hrabrim turškim vojskovodjo Uzrajm-begom, ki je bil jetnik grofa Auersperga na Turjaku. Modro pravi Uzrajm-beg Vsak človek hvali to, kar je njegovo. Ti hvališ svojo, jaz pa svojo vero. Katera pa je boljša — to ve Allah! A s Svetim pismom ne — z ljubeznijo pomiriš nas in nas zediniš brate. Kar naju veže, pa ni mrtva čerka, ne vera, ne korán, ne evangelje — le srci naju vežeta pošteni. Trubar je umrl v Nemčiji. V Deringenu so ga položili v grob. V zadnjem spevu nas popelje Aškerc k smrtni postelji. Umirajočemu velikanu, Trubarju pripoveduje, njegov sin Felician o protireformaciji in njenem delu. »Ne bojte se!« — globoko vzdihne Trubar in govori s poslednjimi močmi — »Verujte v sebe in pa v vzore svoje! O, glejte, jaz verujem. Kakor skala ta vera moja trdna je in stalna!

V svobodne misli jaz verujem moč, verujem v božjo luč neugasljivo. Nesmrtni sta resnica in pravica. Vem, kaj vse pride nad Slovence moje. Odpirajo oči se mi preroške in gledajo v bodočnost našo daljno. In gledam in vse vidim pred seboj. Usodo vidim domovine svoje . . . Grmade bodo zopet plamenele pa pokončavale slovenske knjige. In truda mojega življenjskega izbrisan kmalu bo poslednji sled. In kakor poteptajo turški konji s kopiti težkimi slovenske njive, tako nam pomandrajjo lepo setev prosvete narodne in evangeljske goreči protireformatorji . . . V puščavo spremeni se domovina. Mrtvaški mir povsod ko na grobišču! In kamor ozre moje se okó, noč kroginkrog. Nikjer nobene luči . . . Ubit je duh slovenski, pokopan. Okamenelo ljudstvu je srce. Sto let in spet sto let bo spal Slovenec v gomili svoji temni in globoki. In svet pozabi nanj, na mrtveca . . . A bistre moje oči so preroške in jasno vidim pred seboj bodočnost. Nikoli ne umrje duh človeški . . . Mrtvaški mir po domovini naši to je le videz za oči površne! Duševnega življenja sveti ogenj, ki jaz zanetil bil sem ga nekda, ugasnil ni. O, neki lepi dan užgè se iskra, tleča na skrivaj —

in vnovič oživi duh narodov! Sijalo spet bo solnce domovini, in na perutih naglih jugovih spet nova zlata priletí pomlad! Tedaj pa iz grobov stoletnih svojih vzbudijo se slovenski protestanti! In ljudstvo naše vstane spet od mrtvih pa pojde v boj za staro pravdo svojo . . . In zopet čislán bo jezik slovenski in čitale se bodo knjige naše. In mladih bojevnikov čila četa bo verovala v svojo svežo moč in pa v Bogá svobode in pravice . . . In tí, Felician, enkrat še daj mi postilo Lutrovo, poslednjo knjigo, ki skupaj sva prevajala jo rada! Kaj pravi božji naš spasiatelj? Čitaj: »Če svet vas bo sovražil, vedite, da mene je sovražil že poprej!« In »blagor jim, ki jih preganja svet!« In »blagor lačnim in pravice žejnim, ker njihovo kraljestvo je nebeško — in njihova velika končna zmaga!« In dalje, kaj o sebi piše Pavel? »Pošteno sem se bojeval ves čas za narod svoj zasužnjeni ubogi; in vero sem ohranil svojo živo, ki v temni grob poneseš jo s seboj.« In dalje: »Ljubite se med seboj.« In ne pozabite na zemlji tuji, da oče vaš hraber je bil Slovenec! . . . Ti božje solnce, gledaš tam sedaj na domovine moje daljni kraj.

kako građe drugod stavbe, kolodvorne in kanale, morda bi tudi na tem polju ne škodila mala ekskurzija v inozemstvo. Na Francoskem, v Švici imajo prav lepe višje dekliaške šole, ki so v resnici višje dekliaške šole, dasi se veronauk na njih niti ne poučuje! Vsekako bi bilo umestno, da sklene naš napredni občinski zastop, da naj se prej kot prej skladiče primerna enketa, ki naj se posvetuje o spremembah, po katerih naj naša dekliaška šola postane resnična višja dekliaška šola. To v preudarek in razmišljanje!

— **Profesorska mesta v Gorici.** Tekom letošnjega zasedanja deželnega zbora goriskega je prišlo radi germanizatoričnega postopanja deželnega šolskega nadzornika pangermana Swida v Trstu do presej burnih nastopov. Konsekventno se že leta sem vsiljujejo mlade profesorske moči očitno germanistiki tendenci iz Severočeskega, Sleskega in N.ževavstrijskega. Posledice tega vsiljevanja so se pokazale na gimnaziju in realki v Gorici v tem, da pada večinoma radi težav v nemškem jeziku skoraj do 50%, dijaštva slovenske in italijanske narodnosti, pretežno pa prve. Vseled nastopanja takega pangermana suplenta dr. Dursta so vprizorili jeseni 1. 1904. učenci zadnjih dveh letnikov gimnazija štrajk. Te okolščine so povzročile posredovanje deželnega zbora, ki je energično zahteval odstranitev pangermanov in ustanovitev slovenskega gimnazija in realke posebej in italijanskega gimnazija in realke posebej. Dotični sklepi deželnega zbora so bili enoglasni. Vlada se je naloženo že izrekla za ustanovitev slovensko-italijanskega gimnazija in realke, ukrenilo se je, da se glasoviti dr. Durst premesti koncem semestra, obenem pa je razpisana cela vrsta služb. Za 1. 1905.—1906 je popolniti nastopna učna mesta: Mesto pravega učitelja za klasično filologijo kakor glavni predmet, a nemščino kakor stranski predmet; mesto pravega učitelja za zemljepisjem in zgodovino; vizorizirno učiteljsko mesto za klasično filologijo glavni predmet, a nemščino in italijanščino ali slovenščino kakor stranski predmet. Na državni realki z nemškim učnim jezikom pa bo popolniti z začetkom šolskega leta 1905.—1906. nastopna mesta: mesto učitelja za nemščino kakor glavni predmet mesto učitelja za zemljepisje in zgodovino; mesto učitelja za matematiko in fiziko; mesto učitelja za kemijo kakor glavni predmet, in za naravoslovje in kateri drugi realistični predmet kakor stranska predmeta, eventualno za kemijo in naravoslovje kakor glavna predmeta. Predpisano opremljene prošnje na c. kr. ministarstvo za bogodastje in nauk je predložiti do 20. februarja c. kr. deželnemu šolskemu svetu za Goriško-Gradiško. Na pozneje dole prošnje se ne bo oziralo. V deželnem zboru goriskem se je naglašalo, da se mora dajati prednost kompetentom domačinom t. j. Slovencem in Italijanom. Šele

Izročil moj poslednji ji pozdrav!
Slov ji moje nesi iz daljav!
Pozdravi mi rojake, moje brate,
poljube siplji nanje svoje zlate!
Odganjaj od Slovencev mrak in noč,
v višave svetle k sebi duh jim dvigaj!
Ogrevaj srca jim, pogum jim vžigaj
in vlivaj v kri jim svojo silno moč!
Ti razsvetluj jim, kaži pot jim jasno
iz časovih neviht v bodočnost krasno!

Objemljejo že smrtni me mrakovii . . .
Po licu mrzle srage mi tekó . . .
Otroci moji, čuvaj vas nebo! . . .
O, Bože, ljudstvo moje blagoslovi!

S tem znamenitim sporočilom konča Aškerc svoje delo.

Aškerc Primož Trubar je estetično dovršen umotvor, poln poleta, lepih slik iz narave. Jezik je krasen. Kakor bi slišal globoke glasove cello, tak utis napravijo ti jedrnat, krepki verzi. Vse pa preveva slovenska nacionalna ideja, vse je navdahnjeno z resnično svobodomiselnostjo. Prof. Sitrotin je imel prav, ko je pisal, da je izza Jana Kollarja največji vseslovenski pesnik.

kadar ni teh, pridejo v poštev sposobni kompetenti od drugod. Opozarjamo torej naše profesorske kandidate in apelujemo na iste, da nemudoma vložijo prošnje deželnemu šolskemu svetu za Goriško-Gradiško v Trstu. Apelujemo tudi na nastavljen profesorje, da prosijo za Gorico. Goriška pozicija je izredno važna in ako je bil uspeh deželnega zbora tak, mora slediti tudi dejanje od naše strani in če treba z žrtvami. Opozarjati pa moramo na neko okolnost, ki kaže previdno nastopanje deželnega šolskega nadzornika Swida: prošnje za imenovanje v l. 1905./06. je predložiti že do 20. februarja t. l. Slovenskih in italijanskih kandidatov primanjkuje in največ jih je v stanu iskati si služb šole koncem leta ali pa imajo že nekako osigurana mesta v domačih krajih, dočim je vsplenitev nemške narodnosti v izobilju na Severočeskem, Sleskem, Moravskem in Nižjevavstrijskem, ki ne le komaj čakajo razpisov služb kjerkolisibodi, marveč se tudi vabijo navadno s posebnimi privatnimi pismi od pangermanske nemške organizacije v Trstu, da kompetirajo na eksponirana mesta, kakor Gorica, Trst in Pulj. — Goriška dežela pričakuje od profesorskega razumništva, da stori svojo dolžnost.

— **Le dosledno!** Lansko leto se je dvorni svetnik grof Schaffgotsch odkupil od novoletnih voščil z darom za nemški »Schulverein«. Mi smo tedaj grofa Schaffgotscha in druge gospe oštro prijeli in to z uspehom. »Slovenec« se je tega dogodka šele letos spomnil. Pred par dnevi je obital grofu Schaffgotschu, da se je odkupil na korist »Schulverein«. Prav! Želeti pa bi bilo, da ostane »Slovenec« dosleden. Tudi notar ljubljanskega škofa, ljubljanskih korarjev, dr. Šusteršiča in sploh vseh klerikalcev, notar dr. Vok, se ni samolani, nego tudi letos na korist »Schulverein« odkupil od novoletnih voščil, a »Slovenec« ne najde za to nobene grajalne besede. Kako tudi, ko klerikalci dosledno bojkotirajo slovenske notarje in hodijo vsi od škofa pa do zadnjega kaplana k podporniku »Schulverein«, dr. Voku. Pri tem je pomisliti, da je grof Schaffgotsch Namec po rojstvu, dr. Vok pa je rodom Slovenec, je s podporo Slovencev prišel na dobro mesto, je bil predsednik slovenske italnice in potem postal odpadnik in podpornik »Schulverein«. Ali kaj bi zahtevali doslednosti od »Slovenca«, kateremu je narodnost le plašč, da laglje slepi slovensko ljudstvo.

— **Rabijaten župnik.** Z oblastvenim dovoljenjem hodi po Kranjskem knjigotrški agent in nabira naročnikov na sveto pismo. Sicer je to izdajo Sv. pisma preskrbela angleška biblijska družba ali ker je prevod točen in jezikovno vzoren, rabijo to izdajo tudi katoliški duhovniki. Agent je na svojem potovanju prišel tudi v Gameljno in pridobil tam nekaj naročb. Ko je za to izvedel župnik v Šmartnem pod Smarogoro, je bil koj očenj v strehi. Župnik je najprej v šoli naščuval otroke in jim ukazal, da mora knjigo, če jo je kdo kupil, prinesiti njemu. Tudi je vpil o krivovercih toliko, da je bil ves penast. Potem je obdeloval odrasle in jih hujskal, naj agenta pretepejo in ven vržejo, če bi se zopet prikazal in da bi nič škoda ne bilo, ko bi ga ubili. Agent je res prišel, a je hitro zopet odšel. V Zgornjih Gameljnih so ga namreč kmelje res napadli in ven metali in mu grozili, da ni vreden, da živi. Kaj ko bi agent malo potkal pri drž. pravdnikstvu, da bi župnika in njegove koštrune nekoliko na ričet povabilo.

— **Vzoren duhovnik.** Iz Smartna pri Litiji se nam poroča: Pretečeni terek je prišel kaplan Kralj v šolo pijan kot muha. V šoli je pokazal svojo krščansko ljubezen nad nedolžnimi otročiji s tem, da jih je neumiljeno pretepaval z ravnilom. Sicer se je že večkrat pripetilo, da je otroke pretepaval, ali do sedaj

smo vedno molčali. Ker pa prihaja tako pijan v šolo k poduku ter se usede za mizo, odkoder ne more več vsati in otroke kliče k mizi na vprašanja in tako svojo klerikalno podivjanost nad otroci kroti, vprašamo: kaj se sploh otroci od njega nauče? Mogoče njegove zelene jeze, surovosti, ali pijanosti? Ali ni to pohujšanje za mladino? Zato prosimo našega vzornega g. nadučitelja, naj bi v prihodnje take pijane muhe nadzirali, kajti drugače sploh ne bomo več puščali otrok k poduku kaplana Kralja. Za lažnjive dopise in lumparije imajo ti ljudje vedno dosti časa, da bi pa sami sebe krotili in živeli kakor se spodobi, to jim na misel ne pride. Samo da je polna malha, potem se lahko stress. Prizadeti.

— **Nov volilni boj v Šoštanju.** Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je ces. kr. namestnika v Gradcu razveljavila volitve v šoštanjski tržki zastop, pri katerih so preteklo leto Slovenci po ljutem boju dosegli zmago. Kakor smeraj, ako je od razveljavljanja pričakovati kak uspeh za Nemce proti Slovencem, iztaknila je Nemcem naklonjena vlada v zadnjih volitvah nekakšne formalne hibe — in zato je obsodila šoštanjsko prebivalstvo v nov boj. Vseled zadnjih volitev so se sedaj v Šoštanju razmere med prebivalstvom tako napete, da so naravnost neznosne. Niti dveh sosedov skoro ni več, ki bi ne stala v zadnjem polletju zaradi medsebojnih tožb pred sodnjo. In zdaj nove volitve, nova razburjenja! Volitve se bodo vršile na podlagi starega imenika in je težko misliti, da bi mogle biti za Slovence po izidu neugodnejše, nego so bile prve. Čemu je bilo torej tega treba? Ali je avstrijski vladi res na tem ležeče, da se narodi med seboj koljejo? Na, pa bodi! Eno pa mora biti nedvomljivo. Slovenci morajo vzdržati v slovenskem Šoštanju slovensko zastopstvo.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v nedeljo dne 15. januarja, sta dve predstavi. Popoldne ob 3. uri predstavlja se kot ljudska predstava ob znižanih cenah velezabavna, drastično komična burka »Charleyeva tetka«, v kateri igra gosp. Boleška veliko komično vlogo. — Zvečer igra se v tretjič, in sicer na »nepar« izvirna dramatska pripovedka »Martin Krpan«. Za to predstavo vlada veliko zanimanje in bode jutri že težko dobiti vstopnice. — V terek je prva repriza nove vprizorjene opere »Mignon«. — V četrtek, dne 19. t. m., in v soboto, dne 21. t. m., nastopi kot gost največji hrvatski dramski umetnik, g. Andrija Fijan, in sicer v četrtek na »nepar« v vlogi »Hamleta«, v soboto pa na »par« v vlogi Kremenjaka v Ernstovi drami: »Učitelj Lanovec«. Slavno občinstvo z dežele blagovolji naj za te predstavi pravočasno naročiti vstopnice v Šešarkovi trafiki.

— **Umrl je po kratki bolezn** deželni blagajnik g. Fran Trtnik. Pokojnik je bil še pred kratkim tako čvrst in krepak ter veder, da bi pač nihče ne bil mislil na njegovo smrt. Gospod Trtnik je bil občeizslan v uradniških in meščanskih krogih. Kot predsednik močvirskega odbora si je pridobil pokojnik velikih zaslug. Bodi pokojnemu vrlenu narodnjaku prijazen spomin.

— **Pokojni Franc Finz** je bil izmed najstarejših članov ljubljanskega, odnosno Južnega Škoka. Tajnikovi zapisniki ga štejejo že od leta 1863, torej celih 41 let članom.

— **Peti redni občni zbor „Ženskega telovadnega društva v Ljubljani“** se je vršil v četrtek, 12. t. m. ob oblihi udeležbi članice zelo živahno. Starostka gospa Franja dr. Tavčarjeva je posredovala z iskrenimi besedami navzoče dame, zahvalila se načelnici gđ. Josipini Kajzeljevi, ki je takorekó glavna opora društva in vsemu odboru za njen trud in marljivo delovanje v tekočem letu. Društvo sme s ponosom zreti v preteklo leto nazaj, v katerem je imelo toliko lepih uspehov. Meseca aprila je priredilo javno telovadbo v prid sklada za vsesokoleki shod, ki je v moralnem, kakor tudi gmotnem oziru tako lepo uspela. In pri vsesokolskem shodu, tej krasni narodni slavnosti, bilo je »Žensko telovadno društvo«, ki se je pri tem največ trudo

dilo. Aranžiralo je sipanje svetile pri sprevedu, nastopilo pri telovadbi in sodelovalo pri veselici. Letos se je tudi ustanovil borilni klub. Kolike važnosti je borenje za telesni razvoj in gibčnost prisnavajo najmenitnejši zdravniki. Tudi ideja za ustanovitev ortopedičnega zbora je izšla iz društva, katero je naprosilo gospo dr. Ivana Oražna, naj prevzame vodstvo takega zavoda. Ker se je pa izkazalo, da bi bilo vzdrževanje takega zavoda preko gmotnih razmer društva, pr-pustilo je isto ves zavod g. dr. Iv. Oražnu s upanjem, da bode pod njegovimi spretnimi rokami prosperal in se širil ter uresničil naše nade. Gospa starostka spominjala se je tudi prerano umrle, marljive telovadke gđ. Kristine Beningerjeve ter pozvala navzoče dame, da se v znak sočutila dvignejo raz sedežev. Gospa C. Kavčnikova se je potem v imenu odbora zahvalila g. Fr. dr. Tavčarjevi, ki stoji kot starostka vedno marljivo društvo na čelu. Na to je poročala blagajničarica gospa M. Skaletova o gmotnem stanju društva. V preteklem letu je imelo društvo 1114 K 08 h dohodkov in 1107 K 43 h stroškov, torej prebitka 6 K 65 h. O telovadskih razmerah je poročala načelnica gđ. Josipina Kajzeljeva. — Najprvo se je zahvalila v imenu odbora in telovadke načelniku ljubljanskega »Škoka« g. dr. Viktor Murniku za ljubeznivo pomoč pri javnih nastopih in posebno za sestavo vaj s kiji o prikriti vsesokoleškega shoda. Z obžalovanjem je pot m. naznanila slabši obisk telovadk članice proti koncu leta, iz česar je razvidno, da naše ženstvo še sedaj ne pojmi pravega pomena telovadbe, ker zanje telovadba brez javnega nastopa nima smisla. Nato se je vršila volitev odbora. Izvoljene so bile: starostka g. Fr. dr. Tavčarjeva, starostke namestnica g. Ana Župnekova, načelnica: gđ. Josipina Kajzeljeva, tajnica: gđ. Mila Vdovičeva, blagajničarica: g. Marija Skaletova, odbornice: gospe Milica Hribarjeva, Ana Hudovernikova, Minka Jebačičeva, Ana Juvančičeva, Cecilija Kavčnikova, Marija dr. Kokaljjeva, Marica Perušekova, Minka dr. Pirčeva in Berta dr. Trillerjeva.

— **Splošno slov. žensko društvo** namerava otvoriti tečaj za knjigovodstvo, ako se oglasi vsaj 10 učenk. Vse one p. n. članice, ki se nameravajo udeleževati tega tečaja, naj se oglašajo čimpreje pri društveni blagajničarki, gđ. A. Kadivec, Prešernove ulice. — Hkratu javlja društveni odbor, da se je knjižnica zopet izdatno pomožila, nekaj je nakupilo društvo samo, lepo število knjig pa sta podarila knjižnica »Splošnega slov. žen. društva« tudi kot novoletno darilo g. M. Trnkóczy p. l. Zaskall ter g. dr. Jos. Starò, obč. svetovalec itd. — V četrtek, 19. t. m. priredi društvo tretje predavanje te sezone; predava g. prof. V. Korun.

— **Zabavni večer „Glasbene Matic«** v nedeljo, dne 15. t. m. obeta biti velezanimiv in zabaven. Pevski zbor »Glasbene Matic« je upošteval želje, izražene na I. zabavnem večeru v »Areni« in vsled tega sklenil prirediti svoj II. zabavni večer v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma«, kjer se bo ples in zabava sploh veliko ugodneje razvila. Pevske točke so ene najlepših iz »Novih Akordov«, ki bodo gotovo slavnemu občinstvu ugajale. Zabavni del sporeda bo nudil obilo smeha. Vrhutega pripravila se slavnemu občinstvu nekaj, česar se sedaj se sme izdati; samo toliko, da so neke kapljice za ljubljanski »frker«. Kaj še le ples, katerega bo vodil izvrsten aranžer! Torej prijatelji »Glasbene Matic«, v nedeljo v »Narodni doma«. Uverjeni smo, da slavno občinstvo izrazi s svojim posetom svojo naklonjenost pevskega zboru »Glasbene Matic«, ki jo v polni meri zasluži, upoštevajoč njegovo zaslugu pri prireditvah velikih koncertov.

— **„Glasbena Matica“ v Ljubljani.** Pevski zbor priredi s sodelovanjem sl. »Ljubljanske društvene godbe« v nedeljo, dne 15. t. m. v zgornji veliki dvorani »Narod. doma« zabavni večer. Spored: 1. Suppé: »Vragova koračnica«. Svira Društvena godba. 2. Jos. Prochaska: »Vabilo«. Poje moški oktet. 3. Nikolaj: »Vesele žene Windzorske«, ouvertura. Svira društ. godba. 4. E. Adamič: »Dekletce podaj mi roko«. . . Poje mešan oktet. 5. Strauss: »Mož ni več«, mazurka. Svira Društ. godba. 6. Jakec pripoveduje o svoji ženitvi. 7. Flotow: »Marta«, ouvertura. Svira Društvena godba. 8. Mesalina, burka v enem dejanju. 9. Strauss-Reiterer: »Pomladna sapica«, potpourri. Godba. 10. Risto Savia: »Zori rumena raj«. Poje moški oktet. 11. Mahr: a) Liliputanska straža. b) »Bilo je nekda«. Za godala na lok. 12. »Zaakirna detelja«, komičen pevski prizor s spremljevanjem gla-

sovirja. 13. Kubišta: »Slovenske pesmi«, potpourri. Svira društvena godba. 14. Ples. Zčetek točno ob pol 8 uri zvečer. Vstopnina: Za člane pevskega zbora »Glasbene Matic« in dijake 30 kr., za nečlane 60 kr. Ker je štiti dohodek namenjen pevskega zboru »Glasbene Matic«, se preplačila hvaležno sprejema.

— **Trgovski ples.** Vabila za ta ples, ki se vrši v soboto, 21. t. m., so razposlana. Ker je prav lahko mogoče, da smo ob pisanju vabil koga prezrli, opozarjamo opetovano dotičnike, ki niso dobili vabil, da jih pri društvu, ali pri odboru društva zahtevajo. Tako prvi, kakor posebno drugi trgovski ples, sta krasno uspela, zato upamo, da bo ta ples tem lepše uspel, ker sta prejšnja plesa obiskovalcem gotovo v najlepšem spominu. Nekaj posebno lepega za ta ples so damski darila. Vstopnice se dobe proti izkazu vabil pri trvdki Gridar in Mejaj v Prešernovih ulicah in I. Lozar na Mestnem trgu.

— **Zveza tobačnih delavk in delavcev avstrijskih, krajna skupina Ljubljana** priredi prihodnjo soboto, dne 21. prosinca ob 8 uri zvečer v steklenem salonu kazine plesni vanček, pri kojem bodo svirala društvena godba ljubljanske. Vstopnice, katere se dobe v trafiki g. Šešarka v Šelenburgovih ulicah ter v glavni trafiki na Mestnem trgu, kakor tudi pri društvu, stanejo v predprodaji za gospe 80 h, za dame 60 h, na večer veselice pri blagajni za gospe 1 K, za dame 80 h; člani plačajo 50 h. Ker se ima društvo boriti z raznimi teškočami in je štiti dohodek namenjen v podporo bolnih članov, odbor vujdno vabi delavce in njih prijatelje na poset te veselice.

— **Delovanje ljubljanskega reševalnega društva.** Meseca decembra 1904 je interveniralo to društvo v 36 slučajih, namreč: pri 17 moških in 19 ženskah. Nezgode so bile naslednje: 11 transportov bolnikov, 10 obolesti in oslabeleosti, 1 slomljenje nog, 4 ranitve vsled pades, 2 ranitve vsled udarcev, 1 ranitev vsled opeklin, 1 kap, 1 krvotek, 3 težki porodi, 2 umobolnosti. V minolečem četrletju je bilo društvo poklicano v 137 slučajih nesgod — pri 67 moških in 70 ženskah. Število intervencij v minolem letu znaša 521, pri 304 moških in 217 ženskah. Društvo deluje sedaj tretje leto. — Občinski svet je vsled nujne potrebe sklenil nabavo še enega rešilnega voza s potrebno opravo. Človekoljubno delovanje tega društva zasluži vsakako popolno priznanje in javno pohvalo. In smeter njegov je v istni plemenit! Naj bi našlo torej društvo v vseh krogih tudi — potrebno podporo!

— **Telovadno društvo „Šokol«** v Šiški opozarja že enkrat svoje člane, da se vrši celoletni občni zbor v nedeljo dne 15. januarja v društveni telovadnici ob 3. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav starost; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo načelnika; 5. Poročilo računskih pregledovalcev; 6. Volitev odbora; 7. Raznoterosti. Ker se posebna vabila ne bodo razdajala, prosi odbor, da se ga člani polnoštevilno udeležijo. Odbor.

— **Bogosluzni razbojnik.** V St. Vidu pri Planini na Stajerskem je rodbina, katere člani so tako pobožni in sveti, da bi vsem svetnikom po cerkvi pete oblizali. Vedno je moglek v rokah in ustnice v gibanju, kakor bi prežvekovali. A čim svetejši se kažejo, tem surovejši so proti lastni rodni krvi. Stara dva sta v preužitku in imata pri sebi odraslo hčer; sin pa je prevzel posestvo in se oženil — eden pa je šel med »gospode«. Starima dvema ni po godu, da je hčer pri njih, čeravno si je morala celo leto služiti kruh z dnino pri tujih ljudeh. Ko je prihajala zvečer domu, je niso pustili v hišo, temveč jo zagnali v slamo spat. Ako se je cglasil ženin, niso hoteli šteti krajcarja. Tako se je pripetilo, da je prinesla k hiši nezakonskega otroka. Stara in mlada dva pa po njej pretepavali so sirota, zaklepali vse pred njo in delali z njo hujske kakor z živino. Ker je dekle močno in se je branilo, so jo pa zvezali večkrat, da so jo lažje preteпали. Tako so jo tudi pred kratkim pograbil, ji zvezali roke na hrbtu, vrgli jo na lice in mlátili po njej kot po ajdovem snopu. Da bi pa ne mogla kričati, zataknilo so ji usta z blazinico za šivanke. Komaj jim je sirota utekla in šla k žandarmeriji na Planino. Med potjo ji je neka šolaka učenka potegnala blazino iz ust. S povezanimi rokami je žandarje prosila, naj jo rešijo, da jo domače svetohlinske zveri ne pobijejo do smrti. Tako je prišla cela zadeva pred državno pravdnikstvo. Ko so farovški to izvedeli, so zablili, namesto da bi se zavzeli za siroto,

pisati prošnje in blest-ča navedena izrčevala na oblastnije, da bi rešili hijene zaslužne kazni. ...

Svarilo delavcem. Pri jatelj našega lista, bivajoč v Hügno na Vestfalskem, nam piše: Štejem si v dolžnost, opozoriti rojake v demovini, ki bi nameravali iti na Vestfalsko na delo, da naj tega nikar ne storo. ...

Človeško čeljust je našel neki dvor v Broni v kamniških planinah Čeljust je še precej dobro ohranjena in se je držal en scb. ...

Kamniško kopališče. Dosedanji vojna kamniška kopališča g. dr. Raabe, je prevzel vodji sanatorij v Rumburgu na severnem Češkem. ...

Gradec z dvema županoma - brez župana. Čudne spletke se morajo goditi za kulisami graškega občinskega sveta. ...

Nov odvetnik. Gosp. dr. Rudolf Gruntar je otvoril v Tolminu svojo odvetniško pisarno. ...

Japonci oblegati. Rusinji vzbujata sedaj povsodi splošno pozornost. Vskako bi se rad z njima seznanil in govoril. ...

Afera barona Handla. Znani bogataš Demetrio je zapustil 2 milijona kron, da se ustanovi v Zadru velik deklški zavod. ...

Kaj bi bilo res potrebno. O sedanjem sntem z mskem času vlada po Ljubljani grozovit prah. ...

Tatvine. Sinoči je dosedaj neznan tat vlioml okno pri Jakopičevi barabi na Mrju in ukradel sodšek kislega zelja, vrednega 10 K. ...

Aretovana je bila večraj sluškinja Marija Severjeva z J.žice, ker je pred nekaj časom poverila gostilničarju G. Petru Štepiću 14 K, ...

Nočne prikazni. Mestna policija je večraj prišla štiri osebe, ki so brez dela ponoči pohajkemale po mestu. ...

Delavsko gibanje. Večraj se je odpejalo z K ke 12 Hrvatov, ki so šli na delo v Hrúsko. ...

Izglubljene in najdene reči. Igralec g. Danilo je našel di-škali mošnjček z malo vrsto denarja. ...

Citratki koncert. Sloveči virtuos na citrah, itajerski Slovenec Omulec ki je že igral pred nemško cesarico in raznimi člani naše naše cesarske roduvine, priredi v nedeljo »Pri slova koncert. ...

Domača veselica je noči ob 8 uri zvečer v restavraciji »Novi svete na Marije Terezije cesti. Domača godba, domač plesni vendek. ...

„Zeeland“, poštni parnik »Rad Star Lines v Artzerpnu je, kakor brzojavljajo, srčno dospel 9. januarja t. l. v N-w York.

Najnovejše novice. — Mirovno rassodišče se je ssklenilo med Avstro-Ogrsko in Anglijo.

Zsrota proti kitajski cesarici. Francoski listi poročajo, da namerava kitajska tajna družba s privoljenjem Japonske na dan kitajskega novega leta odstaviti cesarico.

Farška bisaza. Na Dunaju umli prelat dr. Dörfler je zapustil pol milijona kron premoženja.

Legar vsled gladu se razširja v nekaterih gorskih vaseh nemške Češke.

Za razstavo v Milanu ki bo drugo leto povodom otvoritve Simplonskega predra, je podaril itajlanski kralj 100.000 hr.

Polkovnik Mašin je izvoljen za predsednika belgajskega častniškega kazna.

Zaradi ščuvanja na Žide je bil v B-rolinu obsojen snani antsemit prof Päckler v šestmesečno ječo.

Splošni delavski štrajh je nastal v Vatenoiji.

Zvonik se je podrhl v Privoci pri Turinu med mašo. Padel je na cerkev, urebil strop ter podaul vernike. Dosedaj so izkopali tri mrtve in štiri težko ranjene.

Propadla banka Pasiva v Genovi propadla banke »Roua in Chiavaria znašajo 16 milijonov hr.

Grfica Lujiza Montignoso izjavlja v zasbnem psmu, da ne prestopi več satonske meje in da bo spoštovala kraljevo prepoved gl-še svojih otrok.

50letni jubilej neizpolnjene obljube. Jutri dne 15. t. m. bo 50 let, ko je izšel cesarski patent, s katerim se je potrdil novi vojaški kazenski zakonik. S tem zakonom je bilo odpravljeno barbarstvo bitanje (Spießrutenlaufen). In član XII. tega patenta je objavlil 15. januarja 1855: »Kazensko postopanje pri vojnijskih sodiških se uredi s posebnim zakonom.« Toda dandanes še vedno obstoji v popolni veljavi te-rezijanski kazenski pravdni red iz leta 1768, vkljub temu, da je bilo izdelanih že 16 načrtov, vkljub temu, da je že deset ministrov s svoje možbesedo spremembo obljubilo, vkljub temu, da se je sprememba že v dveh prestolnih nagovorih slovesno napovedala. In to bi naj bila moderna država, naša Avstrija. Vse države, tudi absolutistične kakor Turčija in Rusija, imajo vojaško kazensko postopanje, ki temelji na modernih pravnih načelih.

Oderuški agenti. V Budapešti so zasadih nevarno družbo agentov, ki so častnikom in enoletnim prostovoljcem priskrbovali denar za velkanske obresti. Agentje so dobivali od svojih lahkomišlnih štev pisemna potrdila, da so jim posodili denar na postavne obresti, dočim so v resnici bile obresti večje kot glavnica. Ker se je nedavno zopet hotel umrtiti neki enoletni prostovoljec, ker ni mogel izpolniti agentom danih obveznosti, izdala se je cela sleparska družba. Z agentji je bilo v zvezi tudi 12 peštanskih zlatarjev. Zaprla pa so samo agente.

Uredništvo »Novega Kraja« v Port Arturju. Iz Petrograda javljajo, da je glasom vesti iz Port Arturja v kapitulacijo vzet tudi uredništvo in stavei dnevnika »Novi Kraj«, ki je izhajal tamkaj do zadnjega. Uredništvo je dobilo svobodni izhod. Osebe obaton iz glavnega urednika polkovnika Artemjeva, pomožnega urednika Berovkina, uredniškega tajnika Lessmana, materja Mihajlova, mašinista Tomaroviča in sedem strokov.

Prihodinski davek v Berolinu. Največji davkoplačevalec v Berlinu je izkazal za minolo davčno leto 2970000 mark prihodka, od katerega plača prihodninskega davka 118600 mark. Za tem pride drugi davkoplačevalec z 2285000 markami prihodka, tretji z 2190000. Devet davkoplačevalcov ima prihodka od enega do dva milijona, trideset od 500000 do 1 milijona, 615 od 100 do 500000. Nad 3 tisoče mark prihodkov je imelo 54466 oseb, a izpod tri tisoč pa 414839 oseb.

2letni otrok vsled gladu umrl. V občini Hrdetoz bazu Prage je povzročil orožništvo, da je 2letni sin godca Schmita umrl na sumljiv način. Svoja komisija je vsled tega takoj šla na Schmidov dom. Tu se ji je nudi strahen prizor. Zrak v čumnatu je bil tako okužen, da so morali naglo odpreti okno, sicer bi se bili člani komisije onesvestili. In vendar je živelo v čumnati dveletno otrok. Matere niso imeli več, oče pa je vs-k dan kje druge godele, zaslu-ženi denar pa sproti zapil. Otroke je prepustil njih lastni usodi. Otroci so imeli za ležišče gnijo slamo, po kateri so se valjali v lastnem blatu. Starejši so si še včas na kak način priberačili ali ukradli kaj živeča proti na-hušemu gladu, najmlaš, 2letni deček pa je umrl gladu. Tuptelce je bilo podobno okostnjaku, polno ran, knjih je živemu otroku prizadjal mrdos. Očeta seveda k komisija ni videla, ker je kje v beznici popival, vendar zasluženi kazni ne odde.

Na kraljev dovtip. Kralj Ludvik I se je rad kva kdostal z robatne a dovtipnim konjskim prekupe-m Fäki ml v Moskovem. Večkrat ga je kralj držal ter se ostam smejal kosmatim odgovorom N-kega dne mu je rekel kralj: »Fäkiel, tako lepo rdeč nos imate, gotovo je iz pristnega bakra. Iste ga ponud-je k tarju, gotovo dobita lepo svoje denarja zamlo.« Fäkiel pa je br-zbitno odgovoril: »Pri katerju sem že bil, ki pa mi je rekel, da je bil tihi, ki mi je dal tak svet, pravi oseb.«

Japonske in ruske žene. Kakor p ročajo nekateri nemški listi iz Moskve, stopile so mnogobrojne

dame moskovskega plemstva v svazo s damami prvih krogov v Tokiu, da ustanove ligo ruskih in japonskih gospe. Taka zveza bi imela nalogo, da ukrene vse potrebno, kako bi se šimprije sklenil mir med Rusijo in Japon-ko.

Cena živine na Dunaju. Z Dunaja javljajo, da so te dni cene goveje živine poskočile za 2 do 4 K na kvintalu. Vzrok je, ker je bilo priznano na trg malo živine.

Telefonska in brzojavna poročila.

Maribor 14. januarja. Danes je tukaj umrl odvetnik dr. Jernej Glančnik. Pogreb bo jutri ob polu 4. popoldne.

Dunaj 14. januarja. Sindikat avstrijskih časnikarjev-korespondentov je imel večraj shod, na katerem se je izrekel proti razsodbi najvišjega sodišča glede dolžnosti pričevanja časnikarjev in pozval državni zbor, naj v tem smislu uredi tiskovni zakon.

Rusko-japonska vojna.

London 14. januarja. Velikansko senzacijo vzbujajo vesti, da so se kar naenkrat pojavili ruski kozaki pod vodstvom generala Miščenka južno od Ljaojanga. Morali so napraviti velik ovinek, da jih japonske patrolje niso opazile. Čim so naleteli na večje japonske oddelke, so se umaknili. Razdrli so železnice med Ančančengom in Hajčengom, a Japonci so provzročeno škodo že popravili.

London 14. januarja. Ruski kozaki so v sredo razdrli železnico pri Inkavu in pri Ančančanu 2000 Kozakov je potem naskočilo Japonce pri Njučvangu. Japonci so se morali najprej umakniti, a ko so dobili p moč, so Ruse pregnali. 500 kozakov je na drugem kraju pri Njučvangu uničilo vse vojne potrebščine in živila, kar so jih imeli Japonci shranjeatih.

London 14. januarja. Sodi se, da ima general Miščenko nalogo, vzeti velike japonske topove, ki so jih bili izpred Port Arturja poslali v Ljaojarg.

London 14. januarja. Iz Tokio se poroča, da so blizu Ljaojanga ruski kozaki, spadajoči k oddelku generala Mščenka, naskočili Japonce, a so bli odbiti in so izgubili 80 mož.

London 14. januarja. »Daily Mail« poroča: Večraj ob 10 uri dop je bil slovesni vhod Japoncev v Port Artur. Japonci so prišli v širokih kolonah od severa, z godbo in s svojimi razstreljenimi in krvavimi zastavami na čelu. Šli so po starem in po novem mestu.

London 14. januarja. General Nogi se je brzojavno v imenu svoje armade zahvalil angleškimi časnikom za njih poročnje o japonskem obleganju Port Arturja.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Mizerije žitnega trga to leto ne le ni samo podedovalo od pretekega, temveč jo je še posestilo. Stagnacija v kupčiji je tako temeljita, da bi si jo bilo težko predstavljati idealnejše. Z nestrpnostjo smo pričakovali praznike, meneči, da bodo leti oživili kupčijo — prevarani pa, smo še z večjim hrepenenjem pričakovali novega leta, češ, če se ni vsa kupčija prenehala — po preteku domalega dvamesečne, takorekoč brezakupčijske dobe se mora vsaj z novim letom stvar obrniti na bolje. Toda ne! Z veliko težavo so vzdržavali hosisti terminski kurz nad K 10.— za 50 kg., ali K 20.— za 100 kg ter hkrati zabranjevali efektivnej robi odnehati v ceni. — Ker pa se jim up: tudi letos še niso hoteli uresničiti, so omagali ter prepustili komando besistom — vsaj začasno. Najvažnejše dejstvo za toli neživahno kupčijo je, da je konzum sila rezerviran, konzumu pa se je priklopila še trgovina — tako, da producentom ne dostaje sleherni odjemalec. Sicer je v časih zdvijane hos, kakršno smo imeli laui — pričakovati udušujoče reakcije, to pa vsled tega ker se takrat konzum in trgovina omejita na najpotrebnejše ter med tem na najeceje. Iz tega nuno sledi, da zastajajo ter se gredajo po

inih in skladiščih bele moke št. 0, 1 in 2 — in to navadno do neke množine, ki utegne postati za imetelja šešče osodepolna. Odpomoči si iščejo mlini najprej v skrčenem tedenskem proizvajanju, če to ne basni, reducirajo cene belim mokam tudi pod pari t. j. da cene niti več ne odgovarjajo tistodnevni cenam žita, ali še bolje, skušajo se tega bremena iznebiti z izgubami, saj imajo tudi izgubo, če blago leži v skladiščih in to na obrestih, katerih jim ta materialni kapital ne do- naša. Da pri takih razmerah pride volja do večjih nakupov surovine — je ob sebi umevno. In vse to se je in se do-gaja lani in letos. Da danes ni teh velikanskih zalog moke belih vrst, razvi-jala bi se kupčija na žitnem trgu vse drugače. Tuja tržišča, kakor New York, Ljiverpool, Berlin, Hamburg i. dr. za-namujejo ta teden, posebno pri pšeni-ci, ugodnejše cene, kajti pričakovana letina v Argentini, Avstraliji in Indiji ni dosegla prejšnjih statističnih števil, moment, ki more samo na povešček cen vplivati. Toda pri nas ostajajo ta poročila — glas vpjiočega v puščavi. Nimamo se bati uvozov izomske pšeni-ce, tudi najbližje rumunske ne — notirajo jih previsoko — toda Ogrska stoka pod pezo zalog moke, vsled tega kupnje za razmere neverjetno majhne množine pšenice.

Pšenica je v oigled temu končno vendarle naznanila za točno oddajo v celem 30 vin. pri 100 kg. ali po prejšnjem: 15 vin. pri 50 kg. To se je sicer zgodilo na borzi, a v resnici je ta popust še težko doseči, ker v imeteljih blaga še vedno tli upanje, da se bo mesece zaželjeni normalni — vsaj normalni — konzum vendar enkrat pojavil ter provzročil malo živahnejšo ter do-bičkonosnejšo kupčijo. Več, nego efek-tivno blago, pa je odnehal aprilov kurz, ki notira večraj 1940 proti pred-tenskem 1996. Sedanje lepo vreme je temu vzrok. Če pa je to za-dostno utemeljena premisa, o tem smemo danes, proti sredini januarja, opravi-čeno dvomiti. Današnje lepo vreme nam pač še ne more biti zadostni porok, da bo prvič cela zima ugodno vplivala na ozimino, drugič, da ne bo morda spomlad deževna in pozna — mogočih je še mnogo presenečenj.

Koruzi za je najdalje vztrajala na kurzu, ki konzumentu ne more biti v basen — končno se je vendar uklonila ter odneha za april od dne do dne.

Oves se giblje miruje; točno blago je raje dražje, saj nekatere vrste so naznanile dokajšnje poviške, aprilov kurz pa je odnehal od 1020 na 1402.

Sladkor je v surovini v teku zadnjih dni naznanil znatne poviške. Sicer je zdrav položaj sladkorja že dolgo znan, pridružila pa so se temu momentu še druge okolščine, ki so sladkorni trg še bolj ojačile. Dognano je, da so zaloge surovine v vseh de-želah kar najskromnejše. Nemčija n. pr. razpolaga danes z zalogo 1 milijona metrskih stotov proti istočasnim 5 milijonom lani.

Na male številke smo bili sicer pripravljani, toda zadnja konstatovanja so vzbudila — presenečenje. Niti rea-lizacije koncem leta, ki so bile le pre-cejšnje, niso mogle učinkovati na nižje cene. Zaloge v »Združenih državah« so se v zadnjem tednu skrčile za 300 vagonov, Hamburg pa brezdvomno nima pričakovati prirastka, ker je plovba rek povsodi prekinjena.

Kupčija je bila zbog tega v pre-teklek tednu kar najživahnejša — male partije surovine, s katerimi je trg raz-potalgal, prešle so po najvišjih cenah na rafinerije. Kupčija z rafinado je bilo samo vsled tega nekam mirna, ker so ostale rafinerije s svojimi malimi zalo-gami rezervirane, nedostajalo je doma-lega slehernih ponudb prve roke, druga roka pa je docela razprodana.

Po zadnjih poročilih tuzemstva in inozemstva so se cene za rafinado dvigoile na 82 kron franko tovarna, dvigniti pa bodo morali ceno bržčas v kratkem še kajti pri pravilnem kalkul- nimajo rafinerije pri zgornji ceni ni-kake koristi in bi morale že danes zahtevati 83/84 kron, kar pa moramo s precejšnjo gotovostjo v prihodnjih dnevih pričakovati.

Omeniti nam je na tem mestu še sladkorja kot predmeta za di-ferencijalno igro na borzi. Izza nekaj časa prodaja namreč neki novi tukajšnji agent sladkor za novo kam-panijo proti izplačilu razlike, vsled česar smatramo za potrebno, da to kupčijo podrobneje razjasnimo:

Mi, ki smo od svetovnega tržišča zelo oddaljeni ter vsled tega ne mo-remo biti o vseh mogočih in nemogočih nijansah dejanskih razmer pončeni — izročeni smo na milost in nemilost in-formacijam agenta, ki bo, če mu je do prodaje ob sebi umevno zastopal svojo korist. Zato naj bi se previdno nikdar ne spuščali v take drzne špekulacije, to tem manj, ker je sleherna taka kup-čija od vsega začetka — gotova zguba. Vzemimo, da bi takoj po sklepu take kupčije kupljeno partijo prodali dalje — zgubimo že takoj naslednje: Naj-poprej provizijo za nakup, dalje provi-zijo prodaje, končno še razliko med

denarjem in blagom. To pa le v najugodnejših slučajih. Treba si je ogledati samo poslovanje borze in takoj vidimo, da se prodajalec na različne načine lahko zubi blaga. Tukajšnjemu špekulantu pošlje samo prodajni list, ki obsega lahko nižjo nego dnevno ceno, slednja je le nekako sredstvo za dnevne prodaje. Pri teh kupčijah niso le prevari vrata na stečaj odprta, povemo na tem mestu tudi, če se je morda v resnici komu zgodila krivica, da prizna borzno sodišče samo pismene pogodbe, utemnih pa in dogovorov ne prizna — so neveljavni. Pri današnji ceni in če je pogodba pravilna, bi se moral sladkor za špekulanta že danes za 2 do 3 K podražiti, ako bi hotel kupljeno množino takoj zopet prodati — brez izgube — to pa je pri navadnih razmerah prav redka prikazen. Izvanrednost letošnje kampanje naj bi nikogar ne privedla do prepričanja, da se bo sladkorna kupčija vedno tako razvijala in razmotala. Igra za razliko je vedno le škoda za kupca, ki pa postaja toliko občutnejša, ker trpi pri takem špekulantu — kredit. Če bi se tedaj res pizelo v Ljubljani s to igro, smemo biti uverjeni, da bo naš dober ugled, ki ga uživamo — šel rakom zviglat. V lastnem in v interesu realnega trgovanja bi bilo, da zavrnemo agente, ki bi vam take špekulacije priporočali, zadosti slabo je namreč, če si agent z realnimi kupčijami ne more pomagati.

Kava. Iz direktnih brazilskih poročil smeli bi z gotovostjo računati z nadaljnimi poviškami. Letošnje zaloge kave so po večini v posesti Amerikancev, in sedanje znane zaloge v Santos in Rio je tudi že baje Amerika pokupila. Istotako sta zaloge notranje Brazilijske baje pokupila „Arbuckle“ in „Grossmann“ iz New Jorka ter pod svojo kontrolo spravila že do 2 milijona bal. Nasprotno pa zaloge v Havru in drugih pristaniščih komaj zadoščajo za pokritje vsakokratnih termin — engagementov, nvoz iz Brazilijske pa skoraj ni, da bi ga upoštevali. Prihodnjo letino cenijo na približno 11 milijonov, ker pa konzum potrebuje do 13 milijonov, izkaže se primanjkljaj, katerega bo moral pač konzum z višjo ceno plačati. Nevidnih zalog pa menda ne bo več mnogo, ker so brččas že prešle v konzum, kajti nikdo ni bil voljan plačevati visokih cen, katere so zahtevali. Iz teh razlogov se imamo tedaj gotovih poviškov nadejati.

Špirit. Surovina tendira trdno, kar bo gotovo tudi na čiščeni špirit učinkovalo.

Riž nove letine se že oferira, toda po zelo visokih cenah. Japonska skupuje večje množine po Indiji, kar na trdnost cene močno vpliva.

Petrolej notira nespremenjeno. Kartel se je ojačil, ker se mu je posrečilo sporazumljenje z nevarno konkurenco „Standard Oil Compagnie“ — vsled tega tudi ni npanja na redukcijo cen.

Poslano.*)

Onega brezvestnega klerikalnega dopisovca, ki je v 8. številki „Slovenca“ po znanem receptu: „Calumniare audacter...“ jasno namignil, da ni bilo v litijski šoli pretečeni ponedeljek šolskega pouka zaradi tega, ker se je baje vodja šole na „Pošti“ med „inteligentnimi“ celo noč zabaval, pa da je zato moral prespati mačka, imenjem javno najpoddlejšega in najnesramnejšega lažnjivca in obrekovalca, dokler ne prekliče svojih nesramnih besedi.

Izjavljam, da plačam takoj 1000 kron za „Učiteljski konvikt“, če mi kdo dokaže, da me je videl pretečeno nedeljo po 10. uri zvečer sploh kje v gostilni. Sedaj pa le na noge, Vi veliki sicer pa mali obrekljivec, in dokažite svojo trditev! Gospod Jak. Dimnik v Ljubljani potrebuje denarja za konvikt. Ta bo za 1000 krono gotovo hvaležen.

Uredništvo „Slovenca“, ki je bilo tako grdo misliškovo, pa prosim, da popravi krivico, ki mi jo je z omenjeno notico napravilo.

V Litiji, 12. januarja 1905.

Bernard Andoljšek,
nadučitelj.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko kolikor določa zakon

1001
noč?
„SLAVČEVA“
maskarada.

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli“ dokazujejo uspešni vpliv tega zdravila, slasti koristnega kot boleti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenici po K 1.00. Po poštenu povzetju razpošilja to mazilo lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJSKI TUCHLAUBEN 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, razpoznan s varnostno znamko in podpisom. 47-1

Želodec prebavila in čistil. Da pa namore zadostiti obema svojima nalogama, ga ne smemo niti v enem niti v drugem oziru preveč napejati, temveč skrbeti, da se mu to dvojno delo kolikor možno olajša. Izvratno sredstvo v ta namen je dra. Rose balzam za želodec in lekarna B. Pragnerja, c. kr. dvorerna založnika v Pragi, ker po vsej prebavljanje in povzroča lahko odvajanje brez bolečin. Dobi se tudi v tukajšnjih lekarnah.

Čistiti in polirati obnem moremo samo z univerzalnim čistilnim kamnom „opičja znamka“ (Monkey Brand). Kamen je angleškega izvora in se obnaša izvrstno. Ne smelo bi ga manjkati v nobenem gospodinjstvu in postane neupeljiv, čim ga rabimo le enkrat. Napredaj po vseh boljših zadavnih trgovinah. Vzorci pošilja zastonj in zaloge prijavi gl vni zastop Henrik Stössler, Dunaj, I., Freyung 5.

Kdor bi rad hranil, pa ne na stroške dobre blage naj rabi doma v kuhinji samo KUNEROL, saj samo čisto, izvrstno, prirodno rastlinsko mast, ki jo izdelujejo s skrbno natančnostjo. Ta izdelek se je udomačil že po vseh boljših roditvah, po hotelih, restavracijah in zavodih, izkratka povsod kjer polagajo vrednost na dobro kuhanje. Pred malovrednimi, slepilo podobnimi posnetki nujno svarimo.

„Le Délice“
cigarettni papir, cigaretne stročnice
Dobiva se povsod. 671-45
Glavna zaloga: Dunaj, I., Predligurgasse 5.

Henneberg-svila
samo direktno! — črna, bela in barvana, od 60 kr. do gl. 1135 per meter za bluze in obleke. Franko in **že oceanijeno** se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. **Tovarna za svilo Henneberg, Zürich.** 161-1

Oblastveno konces.
vzgajališče
javna realna, pripravljelni razred, državno-veljavna izpričevala

Artur Speneder
DUNAJ, XV., Neubaugürtel 36.
Ustanovljeno 1849. 219-52

Zahtevajte
ilustrovani cenovnik
podjetja za zarnice
„Ideal“ 29
Hugo Pollak
DUNAJ, VI., Wallgasse 34.
Cena lepa svetloba brez instalacije in nevarnosti. Poraba 1/2 l. na 1 uro.

Zdravilski konjak
zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.
Destilerija
Camis & Stock
Trst-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5.—, 1/4 steklenica K 2.60.— Na prodaj v boljših trgovinah. 10

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborno deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna in zobna voda
katere strdi dlesno in odstranjuje neuprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prasek
1 škatlica 60 vin.
Razpošilja se vsak dan z obratno pošto.
— Edina zaloga. —

Zaloga vseh preizkušanih zdravil, medic. mil, medicinalnih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurški obvez, svežih mineralnih vod 1. t. d.
Dež. lekarna Milana Lousteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
Log novozgrajenega Fran Jožetovoga
tuhl. mosta. 22-2

Petinpetdesetletni uspehi Anatherina.

Slabi so bolj lahko provzročijo strvanje organizma, gnojive, zastrupljenja krvi, ki jim celo sledi smrt, dalje živčne komplikacije z znaki otropelosti in v obsegu so vrti solje velika nevarnost vsakemu človeku. Izkusnja nas uči, da ima izmed 100 ljudi 80 gnile zobe; med njimi imajo nekateri zobe kakor razvaline, zobno meso vneto, nalahko krvaveče in polno mehurjev, ki teče iz njih gnoj, ki jim že na razdaljo diši gnusno iz ust. Po izreku učencakov povzročajo in pospešuje navedene nedostatke ponajveč raba kislinskih in penečih se zobnih sredstev. Prof. sorji in zdravniki torej priporočajo zaradi zanesljivosti za ohranitev zdravih ust, zob in zobnega mesa kakor tudi proti takim bolečinam sedaj zanesljivo učinkujoče pristno Anatherinovo zobno in ustno vodo ces. in kr. dvorerna zdravnik dr. J. G. Poppa na Dunaju XII/6 tudi proti dišanju iz ust v stekleničah po K 2.60, K 2.— in K 1.— z modro francosko etiketo v slatim tisku in s firmo Anatherinovo zobni crème v lončkih po 60 h, ki zobe temeljito na neškodljiv način čisti in desinficira. — Na prodaj povsod in v glavni zalogi pri gosp. lekarnarju J. Mayrju v Ljubljani. 2 3546-2

Na tisoče zahval-

nih pisem iz vsega sveta obsega pojasnevalna in reševalna kot domači svetovalec o lekarnarju **A. Thierryja balzamu in cenif. mazilu kot nenadomestnem sredstvu**. Po sprejetju 35 vin (tudi v snamkah) se knjiga pošlje franko Narodni balzama dobe knjigo zastonj. 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic balzama stane K 5, 60 malih ali 30 dvojn. steklenic K 15.— franko z zabojčkom itd. 2 lončka centifolijskega masila franko z zabojčkom K 3.60.

Lekarnar A. THIERRY v Pregradi pri Rogški Slatini.
Naznanite mi ponarejalce in prodajalce ponaredb mojih edino pristnih izdelkov, da jih kazensko zasledujem. 3175-11

Razna prestavljanja

iz nemščine v slovenščino ter

sestave inseratov
oskrbuje po zmerni ceni v tej stroki izveščaa uradnik.
Kdo, pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 3265-4

Zahvala.
Dne 11. vinotoka 1904 sem si podpisani zlomil nogo na dveh krajih, in sicer tako, da so kosti izven noge gledale. Malo upanja sem imel, da bi bila noga še kedaj zdrava. Pa vsled požrtvovalnega odzavljenja gospoda dr. V. Kašperja na Vranski se imam zahvaliti, da sem sedaj že skoro popolnoma zdrav.

Toplo priporočam vsakemu v zdravniških zadevah gosp. dr. V. Kašperja na Vranski.
Motnik, dne 10. januarja 1905.
Franco Kogej
194 posestnik.

Zahva'a.
Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem onim, ki so prihiteli na pomoč pri požaru mojega poslopja v noči 8. na 9. t. m. Posebno pa se zahvaljujem svojim sosedom iz Rašice in slavni požarni brambi iz Vel. Lašč, katerim se je z velikim trudom posrečilo odvrniti ogenj od bleva, ki je od pogorelega poslopja oddaljen samo 3 metre, dalje c. kr. poročniku gosp. Šturlju iz Vel. Lašč, ki je našel med gorečimi razvalinami ogoreli mrtvi trupli mojega sina in hlapca in c. kr. orožnikom iz Vel. Lašč, ki so z besedo in dejanjem pripomogli omejiti ogenj.
Rašica, dne 13. januarja 1905.

Martin Drobnič
195 posestnik in trgovec.

Zahvala.
Na dan Novega leta grozil mi je požar uničiti hišo z gospodarskimi posopji vred. Da se to ni zgodilo, se moram zahvaliti št. požarni brambi lukovski, ki je prihitela kinalu na kraj požara, ter po trudopolnem delu ogenj omejila, da se ni razširil na vsa poslopja. Posebna zahvala gre tudi nje vrlému načelniku g. Jazbecu, ki je v zelo silnemu mrazu istega dne ves čas neumorno deloval. Istotako se zahvaljujem tudi načelniku motniške požarne brambe g. Aabelju, ki je med prvimi dospel k požaru, ter mnogo pripomogel, da se je ogenj ušušil.

Zahvaljujem se tudi vsem sosedom in drugim, ki so pomagali pri gašenju in reševanju pihištva.

Tudi se zahvaljujem g. orožnikom, ki so prihiteli iz Lukovice, ter s svojo navzočnostjo mnogo pripomogli k redu in gašenju.
Blagovica, 10. januarja 1905. 157

Franjo Benkovič.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 305 2. Srednji arčni tlak 730.0 mm

Januar	Čas pазovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13.	9. zv.	738.9	3.1	moč. szah	jasno
14.	7. zj.	739.2	-0.8	r. svahob.	jasno
	2 pop.	740.2	1.4	moč. svzh.	del. oblak

Srednja večerajšnja temperatura: — 15°
normale: — 26°. — Padavina 0.0 mm.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:
Dne 7. januarja: Ana Govejšek, delavka, 24 let, Scrophulose.
Dne 8. januarja: Alojzija Peterka, delavka, 17 let, Paralysis cordis.

Borzna poročila. Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.
Uradni kurzi dun. borze 13. januarja 1905.

Maloobsebnih papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majeva renta	100.25	100.45
4 1/2% srebrna renta	100.25	100.45
4 1/2% avstr. kronaka renta	100.30	100.50
4 1/2% slata	119.45	119.65
4 1/2% ogrska kronaka	98.80	99.—
4 1/2% slata	118.75	118.95
4 1/2% posojilo dežele Kranj. ke	99.50	101.—
4 1/2% posojilo mesta Sp. it	100.—	101.—
4 1/2% posojilo mesta Zadar	100.—	100.—
4 1/2% bos. herc. žel. pos. 1902	101.10	102.05
4 1/2% češka dež. banka k. o.	100.—	100.40
4 1/2% „ „ „ k. o.	100.—	100.40
4 1/2% sat. pisma gal. d. hip. b.	101.40	102.40
4 1/2% pešt. kom. k. o. z.	107.40	108.40
4 1/2% 10% pr.	100.10	101.—
4 1/2% zast. pisma Innerst. hr.	100.10	101.—
4 1/2% „ „ ogrska cen.	100.50	101.20
4 1/2% dež. hr.	100.—	100.60
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban.	100.—	101.—
4 1/2% obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	100.—	101.—
4 1/2% obl. češke ind. banke	100.75	101.75
4 1/2% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99.—	99.—
4 1/2% prior. dol. žel.	99.50	100.—
4 1/2% juž. žel. kup. 1/2 1/2	313.50	315.50
4 1/2% avst. pos. za žel. p. o.	100.60	101.50

Srečke.	186.50	188.50
Srečke od l. 1860 1/2	186.50	188.50
„ 1864	274.—	279.50
„ tizake	163.—	165.50
„ zem. kred. I. emisije	306.—	316.—
„ „ II.	298.—	308.80
„ ogr. hip. banke	274.—	279.—
„ srbske št. fra. 100.—	98.—	102.—
„ turške	135.15	136.15

Basilika srečke	20.75	21.75
Kreditne	473.—	483.—
Inomoško	78.—	82.—
Krakovske	88.—	92.—
Ljubljanske	67.—	71.50
Avst. rud. križa	53.50	55.50
Ogr.	28.95	29.95
Radolfstov	65.—	69.—
Salebarske	74.—	77.—
Dunajske kom.	523.—	533.—

Delnice.	89.40	90.40
Južne železnice	89.40	90.40
Državne železnice	648.50	649.50
Avst.-ogr. bančne delnice	163.—	164.—
Avstr. kreditne banke	679.50	680.50
Ogrske	797.—	798.—
Zivnostenske	250.—	250.75
Premogopok v Mostu (Brüx)	664.—	670.—
Alpske motan	520.75	521.75
Praške žel. ind. dr.	2500.—	2508.—
Rima-Muranyi	535.25	537.25
Trbovjske prem. družbe	309.—	311.—
Avstr. orožne tovr. družbe	535.—	537.—
Češke sladkorne družbe	188.—	190.—

Valute.
C. kr. cekin 11.34 11.38
20 frauki 19.11 19.13
20 marke 23.50 23.58
Sovereigns 23.92 24.—
Marke 117.47 117.67
Laški bankovci 95.50 95.70
Kubji 253.50 254.25
Dolarji 4.84 5.—

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 14. januarja 1905.

Termin.
Pšenica za april za 100 kg. K 19.52
Pšenica „ oktober 100 „ 17.16
Rž „ april 100 „ 15.36
Koruzna „ maj 100 „ 14.90
Oves „ april 100 „ 14.06

Efektiv.
Vzdržao.

Zahvala.
Vsem dragim prijateljem, ki so nam v trdkih urah ob izgubi naše nepozabno

Oige

donašali tolažbe, izrekamo svojo iskreno zahvalo. Zlasti zahvaljujemo plemenite darovalce prekrasnega cvetja in lepih vencev. Hvala smo dolžni rodbinam K. Gregoričevi in J. Petkovi za ljubeznivo podporo v zadnji službi predragi ranci Hvaležni smo vsem mnogobrojnim spremljevalcem na potu k večnemu počitku. Bog povrni!
Sv. maše zadušne ce se bodo služile v cerkvi Marj. nega O. manenja v p. nedelje, 16. t. m., ob 9. uri dopoldne.
182 **Rodbina Starčič-tova.**

Zahvala.
Povodom bolezni in smrti našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, sina in brata, gospoda

J. N. Legata

tajnika posojilnice
izrekamo vsem, ki so se spominjali rajnega ter mu izkazali v mnogobrojnem številu zadnje časti, našo najskrenejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo g. dr. Jelovšku na izvrstno požrtvovalnem trudu ob bolezni. Čast g. kaplana za tolažilne obiske. Slav ravnateljstvu ozirom odboru posojilnice za krasno venč. in sprejemstvo. vsem g. uradnikom ter slav. p. vskema in bratnem društvu „Triglav“ za vened. in krasno petje, posebno pa načelniku g. Vangarju
Radovljica, 13. januarja 1905.

Žalujoči ostali.
167

Deželni odbor kranjski žalujoč oznanja, da je za služni deželni blagajnik, gospod

FRAN TRTNIK

dne 13. januarja 1905 ob polu 10. uri zvečer po kratki mučni bolezni umrl.
Pogreb bo v nedeljo, dne 15. januarja t.lob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Cerkvene ulice št. 1, na pokopališče pri Sv. Krištofu.
Blagi rajnik bodi priporočen v prijazen spomin!
V Ljubljani, dne 14. januarja 1905. 197

Fran Ks. Finz,
deželni okrožni zdravnik itd.,
danes po dolgi, mučni bolezni ob 1. uri ponoči mirno v Gospodu zaspal.
Truplo blagega pokojnika se boče v liši žalosti, Stari trg št. 2, blagoslavlilo in odtod v nedeljo, dne 15. januarja 1905 ob štirih popoldne na pokopališče k Sv. Krištofu prepeljalo.
Pokojnik bodi priporočen v blag spomin!
V Ljubljani, 13. januarja 1905.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje povodom bolezni in smrti mojega preljubega soproga, gospoda

Ivana Briceljna

stavn. risarja 185
kakor tudi za častečo spremetvo k zadnjemu počitku, izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem svojo najiskrenejšo zahvalo.
Posebej pa se zahvaljujem gg. uradnikom kr. stavbenške družbe, del. društvu te družbe ter darovalcem lepih vencev.
V Ljubljani, 14. januarja 1905.

Žalujoča soproga.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezni in smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Valentina Mazgona

pozamentirarja in meščana glavnega mesta Ljubljane
kakor tudi za mnogobrojno spremitvo drugega rajnega k večnemu počitku izrekamo tem pot. m vsem svojo iskreno zahvalo. Isti tako se zahvalujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev.
Zlasti se zahvalujemo cenjenim gospodom pevcem G. as. ne Matice“ za ganljive žalostinke pred hišo, kakor tudi na grobu.

V Ljubljani, 13. januarja 1905
Žalujoči ostali.
181

Zahvala.

Povodom bolezni in smrti našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, sina in brata, gospoda

J. N. Legata

tajnika posojilnice
izrekamo vsem, ki so se spominjali rajnega ter mu izkazali v mnogobrojnem številu zadnje časti, našo najskrenejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo g. dr. Jelovšku na izvrstno požrtvovalnem trudu ob bolezni. Čast g. kaplana za tolažilne obiske. Slav ravnateljstvu ozirom odboru posojilnice za krasno venč. in sprejemstvo. vsem g. uradnikom ter slav. p. vskema in bratnem društvu „Triglav“ za vened. in krasno petje, posebno pa načelniku g. Vangarju
Radovljica, 13. januarja 1905.

Originalni **SINGER** Pazite na tvorniško znamko.

šivalni stroji.
SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.
V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6. 71 2

ALBIN WALLAND
specialist modernih sobnih in dekoracijskih slikarij
v Ljubljani **Privoz šte. 3**
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 80 2

Zaradi opustitve trgovine oblastveno dovoljena
popolna razprodaja ur
zlatih, srebrnih, nikljastih, jeklenih, stenskih,
ur na nihalo in budilk 3372-17
pod tvorniško ceno.
Popravila se sprejemajo in izra-
njujejo dobro in najceneje.
FRIDERIK HOFFMANN
v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12.

„ANDROPOGON“
(Iznajdilec P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekaša-
joče sredstvo za rast las, katero ni
nikako sleparstvo, ampak skozi leta z
nenavadnimi uspehi izkušena in zajam-
čena neškodljiva tekočina. In zabrani
izpadanje las in odstrani pra-
haje.
Značilno je, da se pri pravilni rabi
že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast
las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasti
lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo
naravno barvo — Mnogoštevilna prizna-
nja Cena steklenice 3 K.
Dobi se v vseh mestih in večjih kra-
jih dežele.
Glavna zaloga in razpošiljatev
v Ljubljani pri gospodu
Váso Petričić-u.
V zalogi imata tudi gg. U. pl. Trn-
kóczy, A. Kane, E. Sark v Ljub-
ljani in g. A. Rant v Kranju.
Dobiva se tudi v Novem mestu v
lekarni pri „Angelju“.
Preprodajalci popust. 16-1

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.
Te glasovite in nenadkriljive kap-
ljice sv. Marka se uporabljajo za
notranje in zunanje bolezni.
Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdra-
vijo vsak glavobol. Učinki jejo redosegljivi in spasonosni pri žledčnih boleznih
ublažujejo katar, urejajo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospe-
šujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo veliko in malo gliste
ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in preha-
tenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Od-
pravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo
sredstvo proti bolezni na maternici in madroni ter ne bi smele radežega manjkati
v nobeni meščanski ali kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Za-
greb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom: 24. 7. 21
Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.
Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne
pošilja. **Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na vsako pošto:**
1 ducat (12 steklenic) 4 K. 4 ducate (48 steklenic) 11-60 K.
2 ducata (24 steklenic) 8 K. 5 ducatev (60 steklenic) 17- K.
3 ducata (36 steklenic) 11 K.
Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam
samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter
popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčić, učitelj; Janko Kisur kr. nadogor; Sejan
Borčić, župnik; Lija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Setjanić, seljak it. l.
Ustanovljena 1. 1360. **Mestna lekarna, Zabreb,**
Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.
Zdravje je največje bogastvo!

Največja zaloga navadnih do najtinejših
otroških vozičkov
in navadne do najfineše
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Nezanim naročnikom se
pošilja s povzajem.

Ivan Jax in sin
v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporočata
(svojo bogato zalogo
šivalnih strojev,
voznih koles,
glasbenih avtomatov
in
pisalnih
strojev.

Krasno izbero
konfekcije
za dame in deklice
kakor tudi
manufakturno blago
perilo
vsakovrstne preproge
i. t. d.
priporoča
Anton Schuster
Ljubljana
Špitalske ulice šte. 7.
Solidno blago. Nizke cene.

Veliko zalogo
rokavic za dame
in gospode
kravat za gospode
toaletnega blaga
dalje
ščetec za zobe, glavnikov,
dišav, mil itd. itd.
iz najbolje renomiranih
tovarn priporoča
Alojzij Persche
Ljubljana
Pred škofijo št. 21.

Zaloznik o. kr. državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2.
Ivan Soklic
priporoča
v največjih in
v veliki izbiri
čepice
in
Klobuke
Zaloznik o. kr. državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2.

Cailler Dobiva se povsod!
J. BUZZOLINI
delikatesna trgovina
v Ljubljani.

Franc Dolenc v Ljubljani na Starem trgu št. 1.
Nova trgovina! Pod trančo. Nova trgovina!
Priporočam slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo raznovrstnega
manufakturnega, suknenega, modnega perilnega in platnenga blaga
tudi za rjuhe; najboljše cvilhe za matrace, odeje, koče; dalje srajce,
vseh vrst, ovratnike in kravate, potrebščine za krojače in šivilje, vse
po najnižjih cenah. Blago je zanesljivo dobro. Postrežba solidna.
143-3 S spoštovanjem **Franc Dolenc.**

Oklic.
Dne 19. januarja 1905 ob 9. uri dopoldne se bode potom dražbe ter
proti takojšnjemu gotovemu plačilu v graščini Raka pri Krškem
prodajalo
35 glav lepe goveje živine, med temi 6 volov, 1 bik,
10 krav, 7 telic, po 2 leti starih, 3 junci in nekaj telet
ter 1 par konj.
Razun tega se bode prodalo 3871-5
gospodarsko orodje, 2 kočiji, sanke itd., nekaj či-
stilnic za žito, razne stroje, več sto centov sena in
poljskih pridelkov ter 50 hl jabolčnika.
Kupci se prijazno vabijo.

Hamburg- Amerika
Iz Ljubljane
v New-York
z dobro, prosto hrano.
Odhod iz Ljubljane vsak
ponedeljek, torek in četrtek
v tednu. 11-2
Zastopnik;
FR. SEUNIG, Ljubljana
31 Dunajska cesta 31 zraven
šrange
Izvrstna sigurna vožnja z
brzoparniki
samo 6 dni samo
Pojasnila
se dajo povečkrat brezplačno.

Filipa Neustejna
POSILJENE
odvajalne kroglice.
(imenovane prej Elizabetine kroglice)
že več let preizkušene in od mnogih odličnih zdravnikov priporočene kot
lahko odvajajoče razkrojevalno sredstvo,
ki prebavljanja ne motijo in so popo noma neškodljive. Ker so kroglice
poslejene, jih uživajo radi tudi otroci
Skatljica s 15 kroglicami stane 40 vin., zvitek z 8 skatljicami, torej
120 kroglic samo 2 K. Kdor pošlje K 245 naprej, dobi poštine prosto
zvitek skatljic. **Zahtevajte Filipa „Neustejna odvajajoče kroglice“.**
Pristne samo, & ima vsaka skatljica na zadnji strani v rdečem tisku
obl. prot. varst. znamko „sv. Leopold“. Naše registrirane skatljice, na-
vodila in embalaža morajo nositi podpis „Philipp Neustein, Apotheker“
Filipa Neustejna lekarna pri „Sv. Leopoldu“, Dunaj, I., Plankengasse 6.
D. b. v. a. se v vseh lekarnah. 2987-14

Novo!
Amerikanske avtomatične
samobasalne puške na šibre
sistem Browning.
Istotako imam veliko zalogo
puške in revolverje
najuvejših sistemov po najnižjih cenah.
Se vijudao priporoča
FRANC ŠEVČIK
puškar, Židovske ulice 7
Ceniki na zahtevanje za-
stoj in poštine prosto.

Razglas.

Podpisani okrajni cestni odbor razpisuje

ofertno obravnavo

glede oddaje graditve železnega mostu v Družinski vasi.

Dotične ponudbe se bodo sprejemale do 28. februarja t. l. do 12. ure popoldne. — Ponudba mora vsebovati: ime, priimek in stanovanje ponudnika, ponudbo v številkah in besedah, 5 % varščino in izjavo, da so pogoji znani stavbeni pogoji in načrti ter da se jim brezpogojno podvrže. Vse delo je proračunjeno na 7500 K. — Pogoji, načrti in stroškovnik so vsakemu na razpolago v uradnih urah pri podpisnem odboru.

Okrajni cestni odbor Rudolfovo

dne 6. januarja 1905.

90-3

Načelnik: Jos. Zorc.

Voda! Voda! Voda!

Prva in edina domača tvrdka za vse vodovodne na prave.

Inženir in vodni tehnik

K. LACHNIK

stavbeni podjetnik

Fan Josipova cesta 7 v Ljubljani Bethovenove ulice 4

prevzema sestave načrtov in proračunov za vodno preskrbitev kakor tudi brezhibno izvršitev takih naprav po zmernih cenah.

== Tehnične izjave so brezplačne. ==

Tudi načrti so brezplačni, ako se izvršitev stavbe poveri tvrdki.

Najboljša izpričevala o 25 vodovodnih napravah na Kranjskem, izvršenih pod osebnim vodstvom lastnika tvrdke, so vsakočasno na razpolago. 3356-10

Najcenejša pot za zdaj!!

Red Star Line
*Redna zvezda **

V Amerike!

Antwerpen Hitra in varna vožnja z modernimi napravami novimi brzoparniki te solidne družbe priučeni in razni potrebni. Natančen zaresljiv pouk in veljavne listke po

New York Philadelphia

100 gld. za železnico in barko

dohite v 978-35
Koledvorskih ulicah št. 41
od južnega kolodvora na desno
Za nastopstvo „RDEČE ZVEZDE“
Ivan Nep. Resman.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopolne, da prestopite pravočasno na barko v soboto zjutraj. Naši parniki — Finland, Kronland, Vaterland, Zeeland — vozijo do New-Yorka osem dni. To je pribito. Vi udnost, snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

Otvoritev

kavarne pri „ZAJCU“!

Slavnemu občinstvu v ljudo naznanjam, da sem otvoril v prostorih svoje restavracije 3700-6

pri „Zajcu“ na Rimski cesti 24 (t. j. na vogalu Rimske, Bleiweisove in Tržaške ceste)

kavarno

kjer mi bude mogoče postrezati z najboljšo kavo, z raznimi gorkimi in mrzlimi osvežujočimi pijačami, kakor tudi z raznimi svetovnoznanimi likerji in drugimi finimi in pristnimi domačimi žganimi pijačami.

V zabavo so vse dovoljene igre, posebno pa se odlikuje moderni biljard. — Na razpolago je mnogo časopisov, ki se oddajo v drugo roko proti nizki odškodnini.

Obenem opozarjam slavno občinstvo, da imam kakor vedno, najbogatejši izbor raznih pristnih namiznih, stekleničnih ter tuzemskih in inozemskih desertnih in medicinskih vin. Točim tudi vedno sveže in najbolj priljubljeno pivo, ter postrezam ob vsakem času z raznimi gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah

Oddajam tudi vse pjače in jedla čez ulico.

Sprejemajo se abonenti na hrano, kakor tudi naročila za razne gostije po poljubnih cenah.

Za vsestransko blagonaklonjenost in obisk moje restavracije in kavarne se najudaneje priporočam

Avguštin Zajec.

Stanovanje

z 2 sobama in kuhinjo se odda za februar. 48-3

Povpraša naj se Florjanske ulice šte. 24 I. nadstr.

Varst. znanka: Sidro.

Liniment. Caps ci comp.

nadomestilo za 3948-16

Pain-Expeller

priznana izborna, bolečine tolažeče mazilo; po 80 h., K 140 in K 2 — se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarnice, potem je vsakdo prepričan, da je dobil originalni izdelek.

Richterjeva lekarnica pri Zlatem levu v Pragi, I., Eliščina c. b. Razpošiljanje vsak dan.

NOVO!

Jvan Cankar:

GOSPA JUDIT.

To najnovejšo delo Cankarjevo bo gotovo zan malo tem bolj ker nekako že v povesti sami, še bolj pa v predgovoru Cankar reagira na znano kritiko o svojem delu „Hiša Marje Pomocnice“ in brani svoje umetniško stališče. Izza Prešernove „Nove pisarje“ ni bila pozneje več napisana notena boljša in ostrejša satira. Da se je pokazal Cankar iznova tudi mojstra v slogu in jeziku, ni reba poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni opremi, z izvrstno risbo na naslovnem listu. 23-6

Cena: broš 2 K; po pošti 2 K 10 v; eleg. vez. 3 K 20 v; po pošti 3 K 30 v.

Založništvo
E. Schwentner
v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak
zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5
priporoč. slav. občinstvu svojo

veliko zalogo
zlatnine in srebrnine,
briljantov in diamantov
in drugih v njegovo stroko
142 spadaj čih stvarj 3
po najnižji h cenah.

Ohranitev zdravega

ŽELODCA

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavilja ter odstranitvi nadležnega naprtja. Prekuzeno, iz lahkih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zabujajoče in prebavljeno pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani vsa posledice nezmožnosti, slabosti diete, prebavljaja in sopnega zaprtja, z. pr. gorščico, naprtjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose bolšam za želodec iz lekarnice B. FRAGNERJA V PRAGI.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno denovano varstveno znamko

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,
c. in kr. dvojnega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogor Nerudove ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti pošiljatici K 256 se pošlje velika steklenica in za K 150 mala steklenica na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštno prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkovič, M. Marb. detschlager, J. Mayr. 2678-8

TRGOVINA Z MODNIM IN SVILENIM BLAGOM TER POTREBŠČINAMI ZA KROJACE IN ŠIVILJE.

ERNEST SARK

LJUBLJANA
Dvorski trg št. 1.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 145-2

Največja zaloga
pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe, Preproge, zasterji, modroci na vzmeti, žimnatni modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Stanje vlog:
K 6,485,282/17

Rez. zaklad:
K 98.238/41

Kmetska
posojilnica

Ljubljanske
okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni hiši

na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za vložnike. 13-2

Posojila po 5% in po 5 1/4 %.

Odplačilo dolga se lahko vrši na 27 in 35 let ali pa v krajšem času po dogovoru.

URADNE URE: razen nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopolne in od 3.—4. ure popoldne.

Telefon št. 165.

Poštnega hranilnišnega urada št. 828 408.

Pozor gostilničarji

na Kranjskem, Južno Štajerskem, Koroškem, Primorskem, Gorškem, v Trstu in okolici.

Reklamno podjetje W. K. NUČIČ v Ljubljani

Dunajska cesta šte. 11

izda v kratkem

vademekum za trgovske potnike, kolesarje in hribolazce.

V tem kažipotu bodo popisana vsa pota, njih stanje, daljva ter bude navedena priporočena gostilna.

Gostilničarji vseh krajev gori navedenih dežel naj pošljejo svoje natančne naslove do konca januarja 1905.

Priobčitev njih imena v knjigi ne velja nič, pač pa se obvežeje kupiti kažipot, da ga imajo v svoji gostilni na razpolago gostom.

Knjiga bude veljala samo 2 kroni.

Vsaka priporočena gostilna dobi brezplačno tudi tablo z napisom: Tukaj je p. n. gostom na razpolago kažipot po slovenskih deželah za trg. potnike, kolesarje in hribolazce

Naročila na knjigo in naslove gostilničarjev sprejema

reklamno podjetje W. K. NUČIČ

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 11. 13-3